

**Звіт з оцінки управління фінансами об'єднаної  
територіальної громади. Дорожня карта до  
вдосконалення управління фінансами та бюджетного  
планування**

**Дмитрівська об'єднана територіальна громада  
Кіровоградська область**

**в рамках Програми „Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)”, який  
фінансується USAID.**

*Цей звіт став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через  
Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал  
Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду  
Сполучених Штатів.*

---

## Зміст

<b>Перелік скорочень</b>	4
<b>Термінологічний словник</b>	4
<b>Процес та методологія оцінки управління фінансами</b>	5
Процес	5
Принципи	5
Методологія	6
<b>1. Загальна інформація про ОТГ</b>	7
1.1. Картка громади	7
1.2. Стратегія розвитку громади, план соціально-економічного розвитку	8
1.3. Опис органів місцевого самоврядування	10
1.3.1. Рада та постійні комісії ради	10
1.3.2. Сільський голова	11
1.3.3. Староста	12
1.3.4. Виконавчі органи ради. Організаційна схема підпорядкування. Виконавчий комітет ради	12
1.3.5. Виконавчі органи з управління фінансами	13
1.4. Мережа розпорядників та отримувачів бюджетних коштів	15
1.5. Висновки та рекомендації	16
<b>2. Процес формування бюджету, залучення населення до процесу</b>	19
2.1. Процес формування бюджету	19
2.2. Процес планування дохідної частини бюджету	21
2.3. Формування бюджету із урахуванням гендерних питань («гендерно-чутливе бюджетування»)	22
2.4. Залучення громадськості до бюджетного процесу	22
2.5. Оприлюднення інформації про бюджет	22
2.6. Висновки та рекомендації	23
<b>3. Затвердження бюджету</b>	26
3.1. Процес затвердження бюджету на наступний рік	26
3.2. Строк прийняття бюджету	27
3.3. Висновки та рекомендації	27
<b>4. Збір доходів</b>	28
4.1. Дохідна частина бюджету у розрізі всіх видів надходжень на 2019 рік	28
4.2. Розрахункові показники. Вивчення фінансової стійкості бюджету, бюджетного забезпечення	29
4.3. Аналіз джерел надходжень	29
4.3.1. Податкові надходження	29
4.3.1.1. Загальнодержавні податки та збори	29
4.3.1.2. Місцеве оподаткування	31
4.3.2. Неподаткові надходження	38
4.3.3. Доходи від операцій з капіталом.	39
4.4. Міжбюджетні трансферти	39
4.4.1. Дотації	40
4.4.2. Субвенції	40
4.4.3. Міжбюджетні трансферти з Дмитрівського сільського бюджету	40
4.5. Висновки та рекомендації	41
<b>5. Адміністрування доходів</b>	44
5.1. Платіжна дисципліна на території сільської ради	44
5.2. Адміністрування доходів	44

---

5.3.	Висновки та рекомендації	44
<b>6.</b>	<b>Виконання бюджету</b>	<b>46</b>
6.1.	Практика контролю за виконанням бюджету радою	46
6.2.	Стадії організації виконання бюджету	47
6.2.1	Порядок складання і виконання розпису бюджету	47
6.2.2	Порядок та практика реагування на недоотримання доходів або перевиконання дохідної частини бюджету	47
6.3.	Розподіл видатків бюджету, план на 2019 рік, факт виконання за 2018 рік	48
6.3.1.	Прострочена кредиторська заборгованість бюджету	50
6.3.2.	Бюджет розвитку	50
6.3.3.	Паспорти бюджетних програм та їх фінансування	51
6.4.	Висновки та рекомендації	52
<b>7.</b>	<b>Бухгалтерський облік, фінансова та бюджетна звітність</b>	<b>54</b>
7.1.	Бухгалтерський облік	54
7.2.	Фінансова та бюджетна звітність	54
7.3.	Висновки та рекомендації	54
<b>8.</b>	<b>Управління активами</b>	<b>55</b>
8.1.	Система виявлення активів	55
8.2.	Система супроводу активів	55
8.3.	Продаж комунального майна та землі	56
8.4.	Оренда комунального майна	57
8.5.	Оренда земельних ділянок	57
8.6.	Висновки та рекомендації	58
<b>9.</b>	<b>Аудит</b>	<b>60</b>
9.1.	Висновки та рекомендації	60
<b>10.</b>	<b>Аналіз закупівель</b>	<b>61</b>
10.1.	Висновки та рекомендації	61
<b>11.</b>	<b>Матриця рекомендацій</b>	<b>63</b>

---

## Перелік скорочень

БКУ (БК)	– Бюджетний Кодекс України
ГОБ	– гендерно орієнтовне бюджетування
ГРН	– гривня, національна грошова одиниця України
ЕСЗ	– електронна система закупівель
КП	– комунальне підприємство
Мінрегіон	– Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
Мінфін	– Міністерство фінансів України
НГО	– нормативно-грошова оцінка
ОДА	– обласна державна адміністрація
ОТГ	– об'єднана територіальна громада
ПДВ	– податок на додану вартість
ПДФО	– податок на доходи фізичних осіб
ПКУ	– Податковий Кодекс України
ЦНАП	– центр надання адміністративних послуг

## Термінологічний словник

**Бюджетне асигнування** – повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження.

**Бюджетний запит** – документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди.

**Бюджетне зобов'язання** – будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому.

**Бюджетне призначення** – повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане рішенням про місцевий бюджет, яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування.

**Бюджетна програма** – сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.

**Бюджетний процес** – регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

**Кошторис** – основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень.

**Місцевий фінансовий орган** – установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції зі складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету.

**Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі** – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.

---

**Проект бюджету** – проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту рішення про місцевий бюджет.

**Рішення про місцевий бюджет** – нормативно-правовий акт місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду.

**Розпис бюджету** – документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації.

## Процес та методологія оцінки управління фінансами

Організація «Глобал Ком'юнітіз» виконує в Україні програму DOBRE («Децентралізація приносить кращі результати та ефективність», DOBRE), що фінансується відділом демократії та врядування представництва Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в Україні. Виконання цієї програми надасть лідерам ОТГ можливість ефективно враховувати пріоритети шляхом ефективного управління ресурсами, підвищувати якість громадських послуг, стимулювати розвиток місцевої економіки й розширювати участь громадян у суспільному житті. Завдяки реалізації програми буде підвищено дієвість та ефективність систем і процесів управління фінансами у ОТГ.

Через процес оцінювання управління фінансами (ОУФ) було задокументовано процедури й процеси ОТГ, з метою з'ясування дотримання положень законодавства України з урахуванням кращих міжнародних практик.

### Процес

Робота проводилась шляхом співбесід із ключовими працівниками у ОТГ, вивчення документів, безпосередніх спостережень та застосування інших методик, доцільних для застосування під час виконання завдань. За результатами оцінювання управління фінансами визначено операції, процеси та практичні заходи, що потребують коригування та удосконалення, а також прогалини та недоліки, які доцільно буде виправити чи усунути, за кожним напрямком діяльності.

За кожною ОТГ, з метою забезпечення якісної комунікації, було закріплено консультанта для вирішення всіх питань, які виникали під час здійснення оцінювання. Було визначено робочу групу, яка проводила всі необхідні дослідження, систематизувала отримані дані ОТГ, визначала змістовне наповнення кінцевих редакцій звітів, формулювала рекомендації для громад. Під час проведення оцінювання фінансового управління в ОТГ, робоча група здійснювала збір та обробку внутрішньої інформації (надавалась представниками ОТГ) та зовнішньої інформації (дані відкритих інформаційних джерел, дані отримані під час співбесід із стейкхолдерами).

Для виконання оцінки управління фінансами в територіальній громаді відбулась зустріч з представниками ОТГ **04.12.2018 р.** та зібрано інформацію щодо наявних документів, процедур, практик та операцій стосовно сфери управління фінансами згідно Інформаційного запиту та переліку документів.

### Принципи

Під час здійснення дослідження експерти дотримувалися наступних принципів роботи:

- ✓ законності - дотримання вимог законодавства;
- ✓ об'єктивності - отримання повної та достовірної інформації, що ґрунтується на документальних та фактичних даних, одночасно розвиваючи взаємовідносини з представниками місцевого самоврядування для того, щоб забезпечити повноту оцінювання та розробку реалістичних рекомендацій;
- ✓ партнерства - надання консультаційної підтримки працівникам ОТГ, залучаючи їх до процесу оцінювання, обговорення отриманих результатів і визначення шляхів реалізації

---

рекомендацій у майбутньому, з одночасним забезпеченням результативного проведення зовнішнього оцінювання;

- ✓ превентивності – виявлення прогалин у фінансовому менеджменті з метою запобігання виникнення у подальшому відхилень від встановлених норм чинного законодавства;
- ✓ відкритості - запровадження механізмів зворотного зв'язку та транспарентності при здійсненні оцінювання управління фінансами з метою подальшого їх використання у повсякденній діяльності ОТГ.

За результатами проведення оцінки складено звіт, у якому зафіксовано результати оцінювання. У звіті відображено детальний опис наявної діяльності, процедур і процесів в ОТГ. За кожним напрямком визначено недоліки, вузькі місця та прогалини (у разі їх наявності) та розроблено рекомендації щодо їх усунення.

## Методологія

Звіт з оцінки управління фінансами підготовлено відповідно до схваленої «Глобал Ком'юнітіз» методології, яка визначає єдиний порядок проведення оцінки фінансового управління в ОТГ, визначає критерії комплексного оцінювання.

Під час проведення оцінювання фінансового управління експерти здійснювали вивчення наступних аспектів у сфері управління фінансами:

1. загальної інформації про ОТГ (соціально-економічний розвиток громади, органи місцевого самоврядування, розроблені стратегічно-планові документи);
2. процес формування бюджету, в тому числі, використання даних і залучення населення до процесу;
3. формування бюджетів із урахуванням гендерних питань («гендерно-чутливе бюджетування»);
4. процес затвердження бюджету;
5. збору доходів (усі джерела, передбачені законодавством і нормативними актами);
6. адміністрування доходів (яким чином здійснюється управління процесом збирання, включаючи оцінювання обсягів надходжень);
7. виконання бюджету;
8. платежів (в розрізі типів, включаючи капітальні видатки, фінансування поточних операцій тощо);
9. управління коштами (в тому числі, робота з готівковими коштами, управління казначейськими та банківськими рахунками тощо);
10. бюджет і фінансова звітність; бухгалтерський облік (ведення бухгалтерських книг, облік операцій тощо);
11. здійснення закупівель (усі аспекти закупівлі товарів і послуг у розрізі типів);
12. управління активами (система виявлення та супроводу активів, продаж або надання в оренду земельних ділянок і будівель тощо);
13. аудит (зовнішній та внутрішній).

---

## 1. Загальна інформація про ОТГ <sup>1</sup>

### 1.1. Картка громади

Адміністративний центр:	село Дмитрівка
Дата створення громади:	29 квітня 2018 року
Склад громади:	об'єдналось 2 ради (8 населених пунктів): Дмитрівська сільська рада (села Дмитрівка, Веселий Кут, Гостинне, Долина, Калинівка, Плоске), Макариська сільська рада (села Макариха, Новопокровка)
Голова громади:	Стиркуль Наталія Євстахіївна
Розташування:	Територія громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Знам'янського району Кіровоградської області
Кількість населення:	5448 осіб
Площа громади	36284,4 гектарів, з них: рілля – 19528,7314 (53,8%), ліси та лісовкриті площі – 8996,595 (24,7%), під водою – 313,37 (0,86%), забудовані землі – 1140,106 (3,1%), пасовища – 3829,8870 (10,5%) та інші.
Інфраструктура громади:	<ul style="list-style-type: none"><li>✓ економічна діяльність: кількість промислових підприємств – 2, роздрібна торгівля – 20, ринкова інфраструктура – 1, ресторанне господарство – 1;</li><li>✓ спеціалізація громади - сільськогосподарське виробництво та переробка сільськогосподарської продукції; перелік бюджетоутворюючих підприємств наведено за посиланням<sup>2</sup>;</li><li>✓ навчальні заклади - 3 загальноосвітні школи, 2 дошкільних навчальних заклади, 1 позашкільний, 1 спортивний;</li><li>✓ охорона здоров'я – 3 фельдшерсько-акушерські пункти;</li><li>✓ 1 амбулаторія загальної практики сімейної медицини;</li><li>✓ заклади культури – 1 будинок культури, 4 клуби, 3 бібліотеки.</li></ul>

---

<sup>1</sup> Для написання розділу було отримано та оброблено наступні документи ОТГ (наведені у додаткових документах до звіту):

- ✓ Паспорт громади;
- ✓ Регламент ради;
- ✓ Мережа розпорядників та отримувачів коштів;
- ✓ Положення відділів, Постійних комісій ради, Положення про старосту;
- ✓ Пояснювальна записка до бюджету 2019 року;
- ✓ План економічного і соціального розвитку.

<sup>2</sup> Бюджетоутворюючі підприємства: ТОВ «Знам'янська агропромислова компанія», ТДВ «Колос», ПП «Агрофірма «Кам'янська», ТОВ «Мрія» (молоковиробництво), ДП Чорноліський лісгосп (виготовлення та продаж пілетів, виробів з деревини, вирощування та реалізація зелених насаджень), 22 фермерських господарства (найбільше «Амарант»).

Соціально-демографічний стан громади:

- ✓ за віковими групами – до 15 років – 565 осіб, 15-64 років – н/д, старше 65 років – н/д;
- ✓ непрацездатне населення – 1997 осіб, зайняте населення – 1263 осіб, пенсіонери – 1789 осіб, безробітні – 1136 осіб;
- ✓ за гендером – чоловіків 2710, жінок 2738;
- ✓ рівень безробіття – н/д.

Процес об'єднання розпочато на підставі рішення XV сесії Дмитрівської сільської ради VII скликання «Про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представників до спільної робочої групи» від 09 серпня 2017 року № 239 (Дмитрівської та Макариської рад). Рішенням Дмитрівської сільської ради від 31 січня 2019 року №175 затверджений передавальний акт комісії з реорганізації юридичної особи Макариської сільської ради. Рішенням Дмитрівської сільської ради від 31 січня 2019 року №175 припинено юридичну особу – Макариську сільську раду шляхом її приєднання до юридичної особи – Дмитрівської сільської ради.

Варто зазначити, що на час укладання звіту триває процедура приєднання Цибулівської сільської територіальної громади до Дмитрівської сільської об'єднаної територіальної громади (рішення ради від 31 січня 2019 року №172 додається<sup>3</sup>).

Консультативно-дорадчі органи при голові громади не створювались.

ЦНАП на території ОТГ станом на час складання звіту не створено, вивчається доцільність створення центру.

На території ОТГ працює єдине комунальне підприємство «Сількомунгосп» (ЄДРПОУ 31446423). Основні завдання Дмитрівського КП «Сількомунгосп» – надання транспортних послуг населенню, оранка і культивування земельних ділянок, вивезення побутових відходів на сміттєзвалища, розпилювання дров, обслуговування і ремонт об'єктів соціальної сфери, ремонти і експлуатація водопровідної мережі довжиною 21,6 км. По відношенню до підприємства, що перебуває у комунальній власності ОТГ, відповідні органи і посадові особи територіальної громади здійснюють такі функції контролю відповідно до статуту підприємства. Наглядова рада підприємства не створювалась. Внутрішній та зовнішній аудит КП за результатами 2017, 2018 року не проводились. КП сплачує до загального фонду сільського бюджету частину чистого прибутку (доходу). Згідно інформації, отриманої під час зустрічі, тарифи не забезпечують беззбиткове провадження діяльності через надмірне зношення основних фондів. Здійснюється додаткове фінансування комунального підприємства за рахунок сільського бюджету (в 2017 році сільською радою було надано фінансової підтримки сумі 175,0 тис. грн для обслуговування водомережі). Фінансова звітність КП надається в частині цільового використання наданих бюджетних коштів.

## 1.2. Стратегія розвитку громади, план соціально-економічного розвитку

На час складання звіту Стратегії розвитку громади не розроблена.

Прийнята Програма соціально-економічного розвитку Дмитрівської сільської ради на 2018 рік<sup>4</sup>, затверджена рішенням Дмитрівської сільської ради від 22 грудня 2017 року № 296.

Програмою (Планом) визначені такі основні загрози розвитку ОТГ:

- погіршення умов проживання населення;
- ускладнення демографічної ситуації;
- низький рівень інноваційної діяльності;
- нестабільність в земельних відносинах між орендарями та орендодавцями;



172-Pro-dobrovilne-  
3 pryednannya-do-ob-



- невідповідність водопроводу сільської водомережі сучасним технічним умовам;
- відсутність на території підприємства по переробці твердих побутових відходів;
- відсутність на території підприємств побутового обслуговування.

Визначено наступні стратегічні та операційні цілі розвитку громади:

1. Зміцнення промислового потенціалу та аграрного сектору
2. Впровадження ресурсо - та енергозберігаючих технологій
3. Розбудова та модернізація інфраструктури, що сприятиме підвищенню привабливості території сільської ради
4. Підвищення бюджетоспроможності сільської ради
5. Удосконалення системи надання послуг та запровадження новітніх технологій у гуманітарній сфері

План сформульовано з визначенням критеріїв виконання, проте без конкретизації способу виконання завдань та заходів. Не визначені відповідальні виконавці, строки виконання, показники для здійснення моніторингу та оцінки результативності реалізації Плану, джерела фінансування тощо.

Рішенням сільської ради від 19 грудня 2018 року №156 затверджена Програма соціально – економічного розвитку Дмитрівської сільської ради на 2019-2020 роки<sup>5</sup>. Програму розроблено з урахуванням завдань і положень Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, Стратегії економічного і соціального розвитку Кіровоградської області до 2020 року.

Фінансування передбачених Планом заходів буде здійснюватися за рахунок: коштів місцевого бюджету, у тому числі бюджету розвитку; коштів Державного фонду регіонального розвитку; субвенцій, інших трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам; міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу; коштів міжнародних фінансових організацій; коштів інвесторів; власних коштів підприємств.

Головні сфери фокусування зусиль з розвитку Дмитрівської громади:

- 1) подальший розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу;
- 2) розвиток сільських територій та розбудова їх інфраструктури;
- 3) удосконалення системи надання послуг та зміцнення матеріально-технічної бази закладів соціальної сфери;
- 4) Розвиток людського потенціалу.

Програмою визначені основні завдання за сферами, що відповідають основним напрямкам видатків сільського бюджету відповідно до функціональної класифікації. Визначений перелік основних проектів, запланованих до реалізації в 2019 році, який структурований за сферами (Освіта, Охорона здоров'я, Культура, Дороги та транспортні споруди, Фізична культура і спорт, Благоустрій тощо).

В громаді на час складання звіту прийнято 6 цільових програм. Програми на офіційному сайті оприлюднені в загальному масиві рішень сесії ради від 19 грудня 2018 року.

*Таблиця 1. Перелік діючих програм Дмитрівської ОТГ*

№ з/п	Назва програми	Дата та номер документу, яким затверджено програму
1	Програми благоустрою населених пунктів Дмитрівської сільської ради на 2019 рік	Рішення сільської ради від 19 грудня 2018 року №151
2	Програми соціального захисту малозабезпечених верств населення Дмитрівської сільської ради на 2019 рік	Рішення сільської ради від 19 грудня 2018 року №152
3	Програми облаштування дорожнього покриття щебенем, відсівом та капітальний і поточний ремонт доріг Дмитрівської сільської ради на 2019 рік	Рішення сільської ради від 19 грудня 2018 року №153



156-Pro-zatverdzhennya-Programy-sotsial



Програма СЕР 2019-2020.pdf

4	Програми розвитку земельних відносин на території Дмитрівської сільської ради на 2019 рік	Рішення сільської ради від 19 грудня 2018 року №154
5	Програми по забезпеченню екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації і захоронення твердих побутових відходів на 2019 рік	Рішення сільської ради від 19 грудня 2018 року №155
6	Програма соціально – економічного розвитку Дмитрівської сільської ради на 2019-2020 роки	Рішення сільської ради від 19 грудня 2018 року №156

Місцеві (регіональні) програми, які фінансуватимуться за рахунок коштів, які затверджені рішенням сесії згідно додатку до бюджету на 2019 рік, частково підтримують ряд визначених цілей прийнятого Плану економічного і соціального розвитку громади. Видатки сільського бюджету, заплановані на 2019 рік на виконання сільських програм наведені за посиланням<sup>6</sup>.

### 1.3. Опис органів місцевого самоврядування

Система місцевого самоврядування включає:

- територіальну громаду;
- внутрішні громади, які утворюють жителі населених пунктів громади;
- раду - представницький орган місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією та законами України;
- сільського голову, який є головною посадовою особою територіальної громади;
- виконавчі органи ради (виконавчий комітет, управління, відділи, служби тощо);
- старост старостинських округів;
- органи самоорганізації населення.

Розмежування повноважень між складовими системи місцевого самоврядування територіальної громади здійснюється згідно із законом, статутом ОТГ та рішеннями, прийнятими на сесії ради.

#### 1.3.1. Рада та постійні комісії ради

Територіальна громада має єдиний представницький орган – Дмитрівську сільську раду (далі - Рада). Рішенням № 1 від 22 травня 2018 року Дмитрівської сільської ради встановлено факт початку повноважень депутатів Дмитрівської сільської ради VII скликання об'єднаної територіальної громади по 22 округах. Порядок діяльності сільської ради, органів та посадових осіб, к скликання сесій, підготовки і розгляду питань порядку денного сесій та з інших питань закріплені у Регламенті сільської ради<sup>7</sup>.

До компетенцій Дмитрівської сільської ради у сфері управління фінансами відноситься:

- ✓ затвердження бюджету, внесення змін до нього; затвердження звіту про виконання бюджету;
- ✓ встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України; прийняття рішень щодо надання відповідно до чинного законодавства пільг по місцевих податках і зборах, а також земельному податку;
- ✓ затвердження ставок земельного податку відповідно до Податкового кодексу України;
- ✓ утворення цільових фондів, затвердження положень про ці фонди;
- ✓ прийняття рішень щодо здійснення місцевих запозичень;



Dodatok-5-do-rishen  
nya-161.pdf

6



регламент.docx

7

- 
- ✓ прийняття рішень щодо передачі коштів з відповідного місцевого бюджету;
  - ✓ прийняття рішень щодо відчуження відповідно до закону комунального майна; затвердження програм приватизації, а також переліку об'єктів комунальної власності, які не підлягають приватизації; визначення доцільності, порядку та умов приватизації об'єктів права комунальної власності; вирішення питань про придбання в установленому законом порядку приватизованого майна, про надання у концесію об'єктів права комунальної власності;
  - ✓ встановлення для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності, розміру частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до місцевого бюджету;
  - ✓ вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин.

Рішенням ради 22 травня 2018 року № 8 створено 5 постійних депутатських комісій:

- з питань регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів (3 члени);
- з питань бюджету, фінансів та соціально-економічного розвитку сіл громади (5 членів);
- з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів, житлово - комунального господарства, будівництва, охорони навколишнього природного середовища та благоустрою населених пунктів (5 членів);
- з питань освіти, культури, спорту і молоді, соціального захисту охорони здоров'я, споживчого ринку, сфери послуг та захисту прав споживачів (5 членів);
- з питань прав людини, законності, правопорядку, гласності та взаємодії з громадськими формуваннями (3 члени).

Цим же рішенням затверджені Положення про постійні комісії Дмитрівської сільської ради об'єднаної територіальної громади.

Постійні комісії ради здійснюють вивчення, розгляд, підготовку, надання висновків та контроль рішень сільської ради. До напрямків діяльності комісії з питань бюджету, фінансів та соціально-економічного розвитку сіл громади відноситься, в тому числі, попередній розгляд:

- проектів програм соціально-економічного і культурного розвитку, місцевого бюджету;
- звітів про виконання програм і бюджету;
- звітів про хід і результати виконання прийнятих програм і бюджету;
- питання підготовки пропозицій щодо встановлення місцевих податків і зборів, та розміри їх ставок;
- питання здійснення контролю за утворенням та використанням позабюджетних цільових коштів;
- питання надання відповідно до чинного законодавства пільг по місцевих податках і зборах;
- питання соціально-економічного, стратегічного розвитку, інші питання, які виносяться на розгляд ради тощо.

Склад постійних комісій, Положення оприлюднено на сайті ОТГ шляхом розміщення відповідних рішень ради. Плани роботи; протоколи; інформація про перелік питань, які виносяться на засідання; звіти постійних комісій не оприлюднюються.

### 1.3.2. Сільський голова

Сільський голова представляє територіальну громаду, раду та її виконавчий комітет у відносинах з державними органами, іншими органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності, громадянами, а також у міжнародних відносинах відповідно до законодавства; здійснює організацію роботи ради, виконавчого комітету; забезпечує підготовку на розгляд ради проектів програм соціально-економічного та культурного розвитку, цільових програм з інших питань самоврядування, місцевого бюджету та звіту про його виконання; є розпорядником бюджетних коштів, використовує їх лише за призначенням, визначеним радою; укладає від імені територіальної громади, ради та виконавчого комітету договори, подає їх на затвердження відповідної ради тощо.

---

Перелік повноважень голови наведено в ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР.

За результатами перших виборів головою громади обрано Стиркуль Наталію Євстахіївну.

### 1.3.3. Староста

Рішенням ради від 22 травня 2018 року №11 затверджено Положення про старосту Положення про старосту Дмитрівської сільської ради об'єднаної територіальної громади<sup>8</sup>. Староста є посадовою особою органу місцевого самоврядування та входить до складу виконавчого комітету сільської ради.

До повноважень сільського старости у сфері управління фінансами громади належить: участь у підготовці проекту бюджету територіальної громади в частині фінансування проектів та програм, що реалізуються на території відповідного старостинського округу; погодження проектів рішень ради, що стосуються майна територіальної громади, розташованого на території відповідних населених пунктів громади; виконанням інших обов'язків, визначених Статутом громади, Положенням про старосту, актами органів місцевого самоврядування територіальної громади.

В громаді відповідно до рішення ради від 22 травня 2018 року № 13 утворений Макариський старостинський округ Дмитрівської сільської ради об'єднаної територіальної громади, до якого входять села Макариха та Новопокровка. Обов'язки старости виконує Огарь Ганна Михайлівна.

### 1.3.4. Виконавчі органи ради. Організаційна схема підпорядкування. Виконавчий комітет ради

Виконавчий комітет ради (надалі-виконком) створено відповідно до рішення ради від 22 травня 2018 року № 15 «Про утворення виконавчого комітету ради, визначення його чисельності та затвердження персонального складу». На час укладання звіту рішенням від 31 січня 2019 року №173 встановлена чисельність виконкому 12 осіб, та затверджено його персональний склад<sup>9</sup>. Склад виконкому та Положення про виконком оприлюднені на сайті громади в загальному масиві рішень ради.

До повноважень виконкому у сфері управління фінансами належить попередній розгляд проектів рішень, що вносяться на розгляд сільської ради з питань бюджету, місцевих програм соціально - економічного і культурного розвитку, цільових програм тощо. Виконкому делеговано здійснення відповідно до закону контролю за дотриманням зобов'язань щодо платежів до місцевого бюджету на підприємствах і в організаціях незалежно від форм власності.

Рішенням сільської ради від 19 грудня 2018 року №157 затверджена структура та чисельність (29 осіб) виконавчого апарату сільської ради на 2019 рік<sup>10</sup>.

Організаційна схема виглядає наступним чином:



положення про  
8 старосту.docx

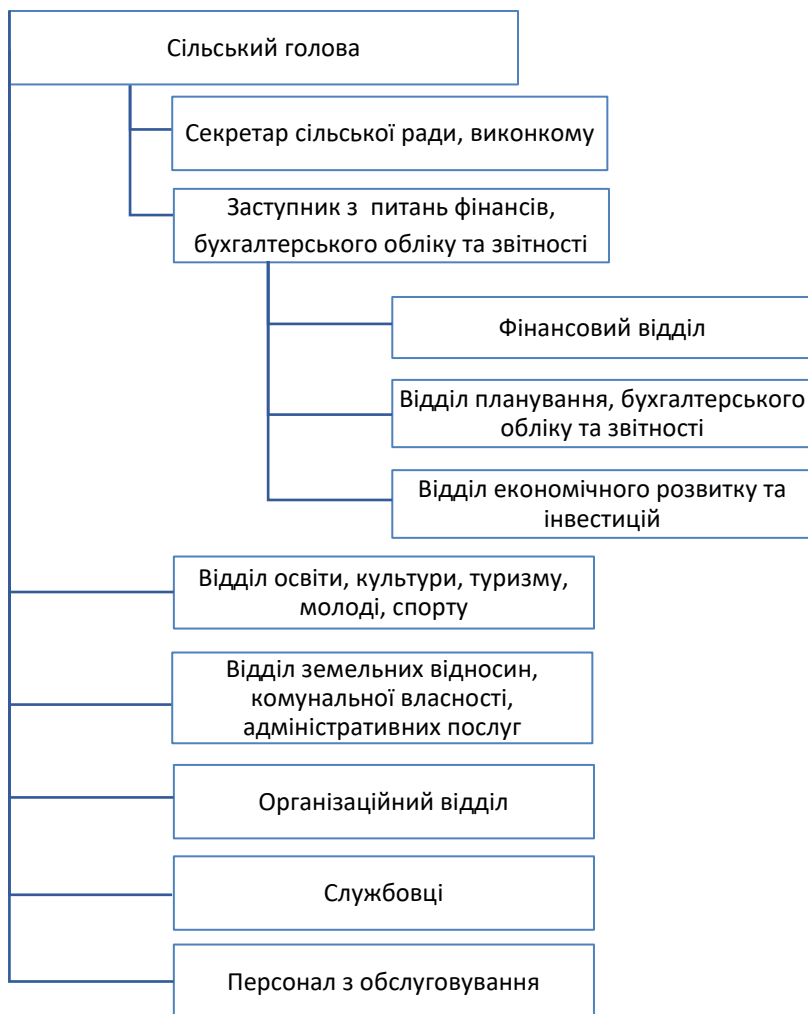


173-Pro-vnesennya-z  
9 min-do-rishennya-vid



157-Pro-zatverdzen  
10 nya-strukturny-ta-chys

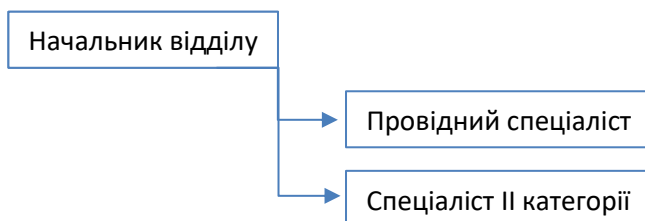
Рисунок 1. Структура виконавчих органів Дмитрівської сільської ради



### 1.3.5. Виконавчі органи з управління фінансами

Відповідно до рішення сільської ради від 19 грудня 2018 року №157 структура та чисельність виконавчого апарату сільської ради на 2019 рік включає наступні структурні підрозділи фінансово-економічного напрямку:

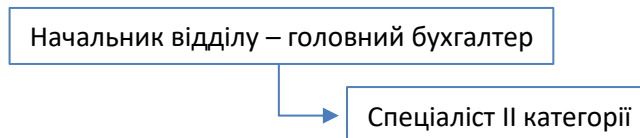
#### Фінансовий відділ



### Відділ планування, бухгалтерського обліку та звітності

Діє на підставі Положення про відділ планування, бухгалтерського обліку та звітності Дмитрівської сільської ради, затвердженого рішенням Дмитрівської сільської ради VII скликання 12 червня 2018 року №25<sup>11</sup>.

Структура відділу:



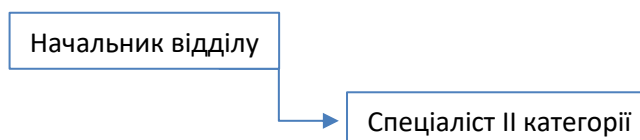
Основними завданнями Відділу є:


- ✓ Ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності Дмитрівської сільської ради та складання звітності
- ✓ Відображення в документах достовірної та повної інформації про господарські операції та результати діяльності, необхідної для оперативного управління бюджетними призначеннями та фінансовими матеріальними і нематеріальними ресурсами
- ✓ Забезпечення дотримання бюджетного законодавства при взятті бюджетних зобов'язань, своєчасного подання та реєстрації таких зобов'язань, достовірного та у повному обсязі відображення операцій у бухгалтерському обліку та звітності
- ✓ Забезпечення контролю за наявністю і рухом майна, використанням фінансових і матеріальних (нематеріальних) ресурсів відповідно до затверджених нормативів і кошторисів
- ✓ Запобігання виникненню негативних явищ у фінансово-господарській діяльності, виявлення і мобілізація внутрішньогосподарських резервів
- ✓ Здійснення методичного керівництва та контролю за дотриманням вимог законодавства з питань ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової та бюджетної звітності сільської ради та установ, для яких Дмитрівська сільська рада є головним розпорядником бюджетних коштів.


### Відділ економічного розвитку і залучення інвестицій

Діє на підставі Положення про відділ економічного розвитку та інвестицій Дмитрівської сільської ради, затвердженого рішенням Дмитрівської сільської ради VII скликання 30.10.2018 № 113<sup>12</sup>.

Структура відділу:



 Полож.про  
бух.відділ.PDF  
11

 Положення про  
12 відділ економічного

---

Основними завданнями Відділу є:

- ✓ Реалізація повноважень виконавчого органу ради в сфері соціально-економічного розвитку громади, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими нормативно-правовими актами
- ✓ Організація виконання стратегічних та поточних програм соціально-економічного розвитку Дмитрівської сільської об'єднаної територіальної громади (далі – громади)
- ✓ Розробка проекту Стратегії розвитку громади, Стратегічного плану розвитку громади, програм соціально-економічного розвитку, інших планувальних документів у сфері своїх повноважень та подання їх на затвердження раді громади
- ✓ Сприяння залученню інвестицій у економіку громади
- ✓ Реалізація проектів співробітництва громад
- ✓ Забезпечення розвитку відносин громади з містами-побратимами (громадами-побратимами) з інших регіонів України та з інших держав
- ✓ Підготовка проектів для їх подання в Державний фонд регіонального розвитку, до програм та фондів, що реалізують міжнародну технічну допомогу в Україні
- ✓ Налагодження співпраці з інститутами громадянського суспільства (громадськими організаціями, благодійними організаціями, засобами масової інформації (далі- ЗМІ) та ін.) та реалізація сумісних проектів
- ✓ Здійснення повноважень щодо залучення вітчизняних і іноземних інвестицій та міжнародної технічної допомоги, організації роботи з їх використання для фінансування розвитку пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку
- ✓ Розробка проекту міської програми розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечує та здійснює моніторинг її виконання
- ✓ Участь у підготовці проектів угод, договорів, меморандумів, протоколів зустрічей делегацій і робочих груп у межах своїх повноважень
- ✓ Забезпечення нагляд та реалізацію міжнародних програм (проектів)

Посадові інструкції співробітників відділів фінансово-економічного блоку прийнято. Відділи підпорядковуються заступнику сільського голови з питань фінансів, бухгалтерського обліку та звітності.

#### 1.4. Мережа розпорядників та отримувачів бюджетних коштів

Мережа представлена наступними головним розпорядником коштів – Дмитрівської сільської ради та отримувачами бюджетних коштів – мережі культурно-освітніх установ (складається із 4-ох бібліотек та 5-ох заклади культури).

Відповідно до рішення Дмитрівської сільської ради «Про прийняття закладів культури, освіти у власність територіальної громади Дмитрівської сільської ради» від 27 вересня 2018 року №67 заклади освіти заплановані до прийняття в комунальну власність з 01 липня 2019 року. Мережа загальноосвітніх закладів складатиме:

- Опорний навчальний заклад «Дмитрівська загальноосвітня школа I- III ст. ім. Т.Г.Шевченка» Знам'янської районної ради Кіровоградської області;
- Філія «Дмитрівська загальноосвітня школа I-III ст.» ОНЗ «Дмитрівська загальноосвітня школа I- III ст. ім. Т.Г.Шевченка» Знам'янської районної ради Кіровоградської області;
- Філія Макариський навчально-виховний комплекс «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа I ступенів» ОНЗ «Дмитрівська загальноосвітня школа I-III ст. ім. Т.Г.Шевченка» Знам'янської районної ради Кіровоградської області.

Відділи освіти та культури Дмитрівської сільської ради не є окремими юридичними особами, відповідно розпорядниками бюджетних коштів.

## 1.5. Висновки та рекомендації

Дмитрівська громада є порівняно невеликою за кількістю населення, належить до 3<sup>13</sup> групи (від 5 до 10 тис. осіб). Була утворена в квітні 2018 року. Має затверджену структуру виконавчих органів ради, апарату ради. Посадові інструкції розроблені та прийняті. Положення всіх структурних підрозділів розроблені, але оприлюднені частково. Організаційна схема підпорядкування виконавчих органів не розроблена. Згідно затвердженої структури, посада спеціаліста, відповідального за зв'язки з громадськістю не передбачена в апараті ради. Окрема особа, яка займається внутрішнім контролем відповідно до Порядку здійснення державного нагляду за додержанням законодавства про працю, не визначена.

Стратегія розвитку ОТГ станом на час складання звіту не розроблена. Розробити Стратегію планується в рамках співпраці з Програмою DOBRE. Розроблено та прийнято Програми соціально-економічного розвитку на 2018 та на 2019-2020 роки, громадські слухання під час затвердження не проводились.

Місцеві (регіональні) програми, які фінансуватимуться у 2019 році, видатки бюджету, частково підтримують ряд визначених операційних цілей прийнятого Програми економічного і соціального розвитку громади (всього 6 програм). Місцеві програми оприлюднені на веб-сайті громади.

На території ОТГ працює єдине комунальне підприємство «Сількомунгосп». Основні завдання КП – надання транспортних послуг населенню, оранка і культивування земельних ділянок, вивезення побутових відходів на сміттєзвалища, розпилювання дров, обслуговування і ремонт об'єктів соціальної сфери, ремонти і експлуатація водопровідної мережі. Наглядова рада КП не створювалась, зовнішній аудит не проводився. Звітність КП не оприлюднюється.

Фактично діє централізована бухгалтерія (відділ планування, бухгалтерського обліку та звітності), який окрім бухгалтерського обліку сільської ради веде бухгалтерський облік декількох бюджетних організацій і установ на території ОТГ (закладів освіти, культури).

Громада характеризується невеликою мережею розпорядників та отримувачів бюджетних коштів. Мережа розпорядників та отримувачів бюджетних коштів представлена одним головними розпорядником бюджетних коштів – сільською радою. Отримувачами коштів є комунальні установи. Мережа бюджетних установ потребує оптимізації після запланованого прийняття до комунальної власності закладів освіти в 2019 році.

На сьогоднішній день відсутня підтримка з боку Державного управління статистики області стосовно отримання соціально-економічних показників по громаді, які можуть бути використані для впровадження гендерно-орієнтованого бюджету та для аналізу аналіз стану та основних тенденцій соціально-економічного розвитку населених пунктів ОТГ.

### Рекомендації

Пропонуємо розробити актуальну організаційну схему органів місцевого самоврядування ОТГ, де вказати підпорядкування установ комунальної власності, сфери відповідальності керівників апарату тощо та розмістити її на офіційному сайті громади. Це дозволить оприлюднити взаємовідносини між окремими підрозділами, надати інформацію про структуру підпорядкування та розподіл відповідальності між керівниками структурних підрозділів. У якості прикладу оприлюднення оргсхеми наводимо досвід Вознесенської ОТГ<sup>14</sup>.

---

За даними групи фінансового моніторингу Центрального офісу реформ Мінрегіону України:

- ✓ Група 1 - ОТГ з чисельністю населення понад 15 тис. жителів;
- ✓ Група 2 - ОТГ з чисельністю населення від 10 до 15 тис. жителів;
- ✓ Група 3 - ОТГ з чисельністю населення від 5 до 10 тис. жителів;
- ✓ Група 4 - ОТГ з чисельністю населення менше 5 тис. жителів.

<sup>14</sup> <http://voz.gov.ua/struktura-vikonavchih-organv.html>



---

Пропонуємо оприлюднювати прогнозні та програмні документи соціально-економічного розвитку ОТГ та діючі місцеві програми у повному обсязі на окремій вкладці веб-сайту громади.

Також пропонуємо звернути увагу, що з метою встановлення єдиних вимог до формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.16 р. № 75 затверджені Методичні рекомендації щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади<sup>15</sup>. Зокрема, Методичні рекомендації визначають засади складання документів соціально-економічного розвитку ОТГ. Пропонуємо прийняти до уваги при розробленні прогнозних та програмних документів. Основні завдання та механізми реалізації Плану мають містити: перелік завдань та заходів із визначенням їх змісту та способу виконання, відповідальних виконавців, строків виконання (у цілому і поетапно), обсягів та джерел фінансування з розбивкою по роках, індикатори (показники) виконання та очікуваний результат від їх виконання.

При складанні місцевих програм передбачувати обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки та етапи виконання програми; напрями діяльності, перелік завдань і заходів програми та результативні показники. Приклад Порядку розроблення, затвердження та виконання місцевих цільових програм за посиланням [http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l\\_docki2.nsf/alldocWWW/D6C1233F6DE6E5C3C2257697006DE1BF?OpenDocument](http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/D6C1233F6DE6E5C3C2257697006DE1BF?OpenDocument)

Пропонуємо провести інвентаризацію діючих цільових програм. В разі необхідності внести зміни до цільових програм з метою приведення обсягу видатків до реальної можливості ресурсного забезпечення виконання заходів програм із сільського бюджету та з метою визначення результативних показників (затрат, продукту, ефективності, якості).

Після прийняття Стратегії розвитку громади пропонуємо для реалізації операційних цілей включити проекти до відповідних місцевих програм та у разі необхідності сформувані та затвердити відповідні місцеві програми, метою яких буде реалізація операційних цілей наведених у Стратегії розвитку громади.

Безпосередній контроль за станом та строками виконання завдань і заходів Плану згідно законодавчих вимог рекомендується здійснювати виконавчому комітету, а за цільовим та ефективним використанням коштів - головному розпоряднику коштів. За результатами моніторингу виконавчому комітету доцільно готувати узагальнений звіт і подавати його на розгляд відповідної ради. Також такий звіт пропонуємо оприлюднювати на веб-сайті громади.

Звертаємо увагу, що згідно Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» ст. 75, органи та посадові особи місцевого самоврядування періодично, але не менш як два рази на рік, інформують населення про виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку. Пропонуємо впровадити у практику проведення громадських слухань з виконання програми соціально-економічного розвитку та обговорення програми соціально-економічного розвитку на поточний рік. Пропонуємо всі протоколи проведених громадський слухань оприлюднювати на веб сайті громади.

Доцільно розробити комунікаційну стратегію з громадськістю, в якій передбачити процедури підготовки інформації, строки її оприлюднення, форми оприлюднення, відповідальні та механізм отримання зворотного зв'язку від жителів громади, що підвищить якість інформування громадськості. В апараті ради доцільно передбачити посаду спеціаліста, відповідального за зв'язки з громадськістю (або покласти відповідні обов'язки на наявних працівників).

Пропонуємо посилити контроль за діяльністю комунального підприємства з метою посилення ефективності, відповідальності і прозорості КП. Згідно ГКУ органами управління комунальним підприємством є: керівник підприємства, та наглядова рада підприємства (у разі її утворення), яка в

---

<sup>15</sup> <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16#n8>

---

межах компетенції, визначеної статутом підприємства та законом, контролює і спрямовує діяльність керівника підприємства». Наглядова рада комунального унітарного підприємства утворюється за рішенням ради. Для сільських, селищних, міських рад норма щодо створення наглядових рад в утворених ними комунальних підприємствах носить рекомендаційний характер. З метою посилення контролю за діяльністю КП пропонуємо утворити наглядову раду.

До виключної компетенції наглядової ради входить обрання та призначення керівника підприємства, контроль та спрямування діяльності підприємства. Було розроблено пакет типових документів для утворення наглядової ради, який ми наводимо за посиланням<sup>16</sup>.

Також просимо звернути увагу, що Згідно Закону України №1405 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності»:

- ✓ річна фінансова звітність комунального унітарного підприємства може підлягати обов'язковій перевірці незалежним аудитором в порядку, передбаченому рішенням відповідної місцевої ради. Критерії відбору незалежного аудитора та критерії віднесення комунальних унітарних підприємств до таких, фінансова звітність яких підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором, встановлюються рішенням відповідної місцевої ради;
- ✓ комунальне унітарне підприємство оприлюднює інформацію про свою діяльність, крім випадків, установлених законом, шляхом розміщення її на власній веб-сторінці (веб-сайті) або на офіційному веб-сайті суб'єкта управління об'єктами комунальної власності, що здійснює функції з управління підприємством, у строки та в порядку, визначені рішенням відповідної місцевої ради.

Пропонуємо згідно вимог закону оприлюднювати наступну інформацію:

- ✓ квартальна, річна фінансова звітність комунального унітарного підприємства за останні три роки;
- ✓ аудиторські висновки щодо річної фінансової звітності комунального унітарного підприємства за останні три роки.

Також згідно ЗУ "Про бухгалтерський облік" (ст.14)<sup>17</sup> наявна вимога проведення аудиту і оприлюднення фінзвітності разом з аудиторським висновком у досить широкого кола підприємств, зокрема у суб'єктів природних монополій. Перелік таких підприємств, які належать до суб'єктів природних монополій наведено на сайті Антимонопольного комітету (посилання на перелік<sup>18</sup>). Дмитрівське КП «Сількомунгосп» входить до зазначеного переліку.

Також пропонуємо розглянути питання про встановлення контрольних ключових показників діяльності комунальних підприємств, розглядати досягнення контрольних ключових показників діяльності на засіданні наглядової ради щоквартально.

У випадку, якщо орган місцевого самоврядування не вбачає можливості або доцільності у створенні наглядової ради комунального підприємства, зазначені вище рекомендації щодо системи контролю за діяльністю КП можуть бути реалізовані радою як частина її повноважень засновника комунального підприємства. Це здійснюється шляхом закріплення у статуті підприємства та прийняття радою (чи виконавчим комітетом ради, якщо він в якості органу управління здійснює делеговані радою повноваження по управлінню комунальним підприємством) окремих рішень з цих питань.

---

<sup>16</sup> [http://www.ucipr.org.ua/index.php?option=com\\_content&view=article&id=483:paket-dokument-v-dlya-reformi-upravl-nnya-komunalnimi-p-dpri-mstvami-utvorennya-naglyadovih-rad&catid=16&lang=ua&Itemid=186](http://www.ucipr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=483:paket-dokument-v-dlya-reformi-upravl-nnya-komunalnimi-p-dpri-mstvami-utvorennya-naglyadovih-rad&catid=16&lang=ua&Itemid=186)

<sup>17</sup> Підприємства, що становлять суспільний інтерес (крім великих підприємств, які не є емітентами цінних паперів), публічні акціонерні товариства, суб'єкти природних монополій на загальнодержавному ринку та суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, зобов'язані не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком на своїй веб-сторінці (у повному обсязі) та в інший спосіб у випадках, визначених законодавством.

<sup>18</sup> <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=136411&schema=main>

---

У частині налагодження збору даних щодо демографічних показників рекомендуємо налагодити обмін актуальними офіційними даними між органами державної статистики та сільською радою ОТГ у розрізі населених пунктів, налагодити облік в розрізі соціально-демографічних груп, оскільки кількість населення, розподіл за групами є визначальним показником для обчислення міжбюджетних трансфертів, формування цільових програм тощо.

Також у разі згоди управління статистики, пропонуємо створити робочу групу за участі представників Державного управління статистики та представників апарату ОТГ з метою використання наявної статистичної бази даних та збору необхідної статистичної інформації по території ОТГ.

## 2. Процес формування бюджету, залучення населення до процесу<sup>19</sup>

### 2.1. Процес формування бюджету

Основні нормативні документи:

- ✓ Бюджетний Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI;
- ✓ Закон України «Про Державний бюджет на 2018 рік» від 7 грудня 2017 року № 2246-VIII;
- ✓ Закон України «Про Державний бюджет на 2019 рік» від 23 листопада 2018 року № 2629-VIII;
- ✓ Наказ МФУ від 06.06.2017 № 687 «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів»;
- ✓ Наказ МФУ від 17.07.2015 р. № 648 «Про затвердження типових форм бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів»;
- ✓ Постанова КМУ від 28.02.2002 р. № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» тощо.

На 2018 рік бюджети Дмитрівської та Макариської сільських рад формувались окремо, виконання бюджетів проводилось відповідно до рішення до рішення Дмитрівської сільської ради «Про порядок виконання бюджетів Дмитрівської, Макариської сільських рад до завершення бюджетного періоду» від 22 травня 2018 року №17.

Під час формування проекту бюджету на 2019 рік одним із перших етапів формування бюджету Дмитрівської сільської ради є отримання фінансовим відділом листів Міністерства фінансів України з особливостями складання розрахунків на наступний бюджетний період, розпоряджень голови обласної державної адміністрації тощо.

Для планування дохідної частини бюджету заклади, що отримують фінансування з місцевого бюджету подають перелік необхідних заходів (без уточнення сум необхідного фінансування) в довільній формі до фінансового відділу сільської ради (приклад<sup>20</sup>). Фінансовий відділ аналізує попередню інформацію про соціально - економічний стан громади і прогноз розвитку на плановий рік та наступні два роки, зводить інформацію по заявлених потребах та розраховує надходження до сільського бюджету.

---

<sup>19</sup> Було отримано та опрацьовано наступні документи:

- ✓ розпорядження сільського голови про формування проекту бюджету сільської ради та його прогнозу;
- ✓ план заходів щодо складання бюджету сільської ради і прогнозу;
- ✓ рішення ради про бюджет 2019 року з усіма відповідними додатками;
- ✓ кошториси, плани асигнувань, розпис бюджету, бюджетні запити.

---

Розрахований обсяг потреби у фінансуванні виноситься на розгляд бюджетної комісії. План з наповнення дохідної частини бюджету на 2019 рік не складався. Інструкція з підготовки бюджетних запитів на 2019 рік та прогнозу на 2020-2021 роки в ОТГ не затверджувалась (при цьому фактично застосовується).

Було прийнято розпорядження сільського голови «Про заходи щодо організації роботи по складанню проекту сільського бюджету на 2019 рік та його прогнозу на 2020 – 2021 роки» та затверджено план відповідних організаційних заходів<sup>21</sup>.

Також відділ фінансів звертається до Знам'янського відділення Олександрійської ОДПІ в Кіровоградській області щодо отримання очікуваних надходжень у поточному році та прогнозних розрахунків надходжень податків і зборів до міського бюджету на плановий рік та наступні два роки, справляння яких контролюється органами Державної фіскальної служби. Проте ДФС не співпрацює з ОТГ та інформаційні бази не надає.

Фінансовий відділ формує проекти бюджетних запитів відповідно до інструкції про їх складання, прогнозні показники за бюджетними програмами, які забезпечуватимуть виконання інвестиційних програм (проектів) на 2019 рік та наступні два бюджетні періоди, аналіз надходжень податків та зборів поточного року та здійснює прогнозування показників надходжень податків і зборів до сільського бюджету на наступні три роки; формує попередній прогноз доходів та видатків сільського бюджету на наступний рік; узагальнює матеріали та готує проект рішення сільської ради про бюджет Дмитрівської сільської ради на наступний рік та пояснювальну записку.

*Рисунок 2. Схема процесу формування бюджету Дмитрівської сільської ради*





## 2.2. Процес планування дохідної частини бюджету

Прогнозні показники сільського бюджету на 2019 рік розроблено з урахуванням формування консолідованого бюджету вперше. Прогнозні показники формувались на підставі Програми соціально-економічного розвитку Дмитрівської сільської ради на 2019-2020 роки, фактичного виконання дохідної частини бюджетів сіл, що ввійшли до об'єднаної громади за результатами 2018 року та очікуваного виконання за 2019 рік.

В основу формування дохідної частини бюджету (без урахування трансфертів) покладені розрахунки по надходженнях до сільського бюджету, а саме:

- податкових надходжень зокрема надходжень від податку на майно (в частині плати за землю), в тому числі окремо по земельному податку та орендній платі за землю<sup>22</sup>;
- адміністративних зборів та платежів, доходів від некомерційної господарської діяльності;
- орендної плати за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди;
- рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів;
- частини чистого прибутку (доходу) комунального унітарного підприємства, що вилучається до місцевого бюджету;
- надходжень від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством.



18010600.xls



18010900.xls

---

### 2.3. Формування бюджету із урахуванням гендерних питань («гендерно-чутливе бюджетування»)

Згідно інформації, наданої під час проведення зустрічі, формування бюджету з урахуванням гендерних питань не здійснюється та не планувалась до проведення під час формування бюджету громади на 2019 рік. Тренінги з гендерно-чутливого бюджетування не проводились.

### 2.4. залучення громадськості до бюджетного процесу

Хоча методи та способи залучення громадськості до формування та розподілення бюджету не достатньо закріплені в українському законодавстві, проте застосування такої практики дозволяє підвищувати прозорість бюджетного процесу, запроваджувати демократичне обговорення та прийняття рішень, зміцнювати довіру громадян до місцевої влади. Саме тому цим процесам варто приділяти особливу увагу.

Положення про громадський бюджет не приймалось. Проте є зацікавленість до застосування інноваційного інструменту бюджетної інформації та залучення громадян до бюджетного процесу — бюджет для громадян.

Положення про проведення загальних зборів громадян за місцем проживання, громадських слухань, Положення про місцеві ініціативи тощо не приймались.

Громадські слухання на території громади проводяться, в 2018 році проведені слухання щодо встановлення податків і зборів на 2019 рік (окремий порядок для бюджетних слухань не застосовується). Протоколи зборів не складаються та на інформаційному порталі ради не оприлюднюються.

На офіційному сайті громади можливість подання петицій не реалізована. На час складання звіту практика застосування електронних петицій, адресованих органам місцевого самоврядування, відсутня. Положення про порядок подання та розгляду електронних петицій не затверджувалось.

Обговорення проекту бюджету відбувається на засіданнях профільної депутатської комісії, які є відкритими для представників територіальної громади. Дати проведення засідань не оприлюднюються на сайті. Засідання ради, на яких розглядаються питання затвердження та внесення змін до бюджету, також є відкритими для представників громадськості.

### 2.5. Оприлюднення інформації про бюджет

Згідно ст.28 БК, публічне представлення інформації про виконання бюджету села, селища здійснюється у порядку визначеному відповідною місцевою радою.

Офіційний веб-сайт Дмитрівської сільської ради працює за адресою [www.otg.dmitrovka.com.ua](http://www.otg.dmitrovka.com.ua). Положення про функціонування офіційного веб-сайту в мережі Інтернет не затверджувалось. На час підготовки цього звіту проводиться робота над заповненням нового веб-сайту та розробкою положення про функціонування офіційного веб-сайту Дмитрівської сільської ради. Відповідальність за представлення на сайт інформаційних ресурсів від відділів сільської ради та її виконавчих органів покладається на керівників відповідних відділів.

Інформація про бюджет розміщується на веб-сайті сільської ради серед загального масиву рішень ради, окремого розділу про бюджет не створено. Розміщується наступна інформація про бюджет:

- ✓ рішення ради про бюджет з додатками, рішення про внесення змін до бюджету з додатками
- ✓ рішення ради про місцеві податки і збори
- ✓ паспорти бюджетних програм.

---

Рішення, що стосуються бюджету, розміщуються вчасно. Презентаційні матеріали про бюджет міста у доступній для громадян формі не розміщуються.

Недоліком є відсутність пошуку за реквізитами серед тих рішень ради, які розміщуються.

## 2.6. Висновки та рекомендації

### Висновки

Під час бюджетного процесу на 2018 рік бюджети Дмитрівської та Макариської сільських рад формувались окремо. Поетапний процес формування бюджету об'єднаної громади розглянутий для бюджету на 2019 рік. Під час бюджетного процесу на 2019 рік було допущено ряд недоліків стосовно розробки та прийняття документів: не складався План з наповнення дохідної частини бюджету на 2019 рік; не затверджувалась Інструкція з підготовки бюджетних запитів на 2019 рік та прогнозу на 2020-2021 роки; не сформований перелік інвестиційних проектів на середньостроковий період тощо.

Формування бюджету з урахуванням гендерних питань не здійснюється. Робоча група з гендерно-чутливого бюджетування не створена. Бюджет участі не застосовувався у 2018 році. Положення про бюджет участі не прийнято. Положення про проведення загальних зборів громадян за місцем проживання, громадських слухань, Положення про місцеві ініціативи тощо не приймалися.

Громадські слухання на території ОТГ фактично проводяться, проте протоколи зборів не складаються та на інформаційному порталі ради не оприлюднюються. При прийнятті бюджету бюджетні слухання окремо не проводяться. Доведення до громадськості бюджетної політики та отримання зворотного зв'язку від мешканців громади відбувається шляхом звітування голови, зустрічей депутатів з мешканцями громади, шляхом реалізації проектів на території ОТГ.

Положення про функціонування офіційного веб-сайту в мережі Інтернет не затверджувалось. Інформація про бюджет розміщується на веб-сайті сільської ради серед загального масиву рішень ради, окремого розділу про бюджет не створено. Презентаційні матеріали про бюджет міста у доступній для громадян формі не розміщуються.

Проекти рішень ради, виконкому, розпоряджень сільського голови на сайті не оприлюднюються. Прийняті рішення розміщуються не всі. Недоліком є відсутність пошуку нормативно-правових актів громади за реквізитами; рішення сільської ради розміщуються єдиним масивом посесійно.

На офіційному веб-сайті громади відсутня можливість оприлюднення електронної петиції та збір голосів (підписів) на її підтримку, відповідне положення щодо електронних петицій не прийнято.

### Рекомендації

Пропонуємо створити на офіційному сайті громади окремий розділ, присвячений питанням бюджету ОТГ. У розділі дублювати всі рішення, проекти рішень про бюджет та матеріали до них, в тому числі з візуалізації бюджету. Розміщувати рішення про бюджет, про зміни до бюджету, про виконання бюджету разом з усіма відповідними додатками. Оприлюднювати розпорядження сільського голови, протоколи засідань постійних комісій разом із відповідними додатками. Анонсувати завчасно на веб-сайті громади засідання постійних комісій, виконавчого комітету, ради.

Пропонуємо згідно вимог статті 76 Бюджетного Кодексу України розміщувати проект рішення про бюджет за 20 днів до розгляду на сесії разом із всіма відповідними додатками, а також прогноз бюджету, пояснювальну записку, інвестиційні проекти на середньостроковий період.

Пропонуємо затвердити інструкцію із складання бюджетних запитів та оприлюднити на веб-сайті громади. Розроблені та затверджені бюджетні запити також пропонуємо оприлюднювати на веб-сайті громади, оскільки це є вимогою ст. 28 БК. А саме «Головні розпорядники коштів місцевих

бюджетів розміщують бюджетні запити на своїх офіційних сайтах або оприлюднюють їх в інший спосіб не пізніше ніж через три робочі дні після подання відповідній місцевій раді проекту рішення про місцевий бюджет».

З метою ефективного використання бюджетних коштів та посилення фінансово-бюджетної дисципліни пропонуємо прийняти план заходів щодо наповнення бюджету ОТГ. Приклади таких планів заходів наводимо за посиланням<sup>23</sup>.

Пропонуємо розглянути приклад Бюджетного регламенту Лисичанської міської ради<sup>24</sup> та прийняти відповідний документ у Дмитрівській ОТГ.

Пропонуємо звернути увагу при плануванні дохідної частини бюджету, що у змінах<sup>25</sup> до Податкового кодексу України враховано пропозиції щодо надання контролюючими органами інформації органам місцевого самоврядування. А саме «Контролюючі органи відповідно до Бюджетного кодексу України подають органам місцевого самоврядування у розрізі джерел доходів звітність:

- ✓ про суми нарахованих та сплачених, суми податкового боргу та надмірно сплачених до місцевих бюджетів податків і зборів на відповідних територіях – щомісячно, не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним;
- ✓ про суми списаного податкового боргу; розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків; суми наданих податкових пільг, включаючи втрати доходів бюджету від їх надання – щокварталу, не пізніше 25 днів після закінчення звітного кварталу», - визначено законодавчими змінами.

Також передбачається, що вказана звітність надаватиметься контролюючим органом за запитом органу місцевого самоврядування.

Міністерство фінансів України ухвалило «Методичні рекомендації щодо застосування ГОБ головними розпорядниками бюджетних коштів»<sup>26</sup>. Необхідно проводити оцінку бюджетів на основі врахування гендерної проблематики, включення гендерного аспекту до всіх рівнів бюджетного процесу і зміну структури доходів і витрат з метою сприяння гендерній рівності. В контексті наведеного слід застосовувати інструменти, механізми та інститути, об'єднаних загальною метою, – зробити гендерний підхід до управління одним із обов'язкових принципів політики та економіки. Це поняття широко використовується низкою міжнародних організацій і є підходом, орієнтованим на інтереси людей у процесі формування і виконання бюджетів різних рівнів. Вважаємо за доцільне рекомендувати в короткі строки створити робочу групу з гендерно-чутливого бюджетування, розробити положення про гендерну політику (за допомоги програми DOBRE) та розпочати її застосування в громаді вже у 2020 році.

<sup>23</sup> [http://mykolaivka-rada.gov.ua/assets/files/rada/8/5\\_sesiya\\_22.03.17/4-1\\_plan\\_zahodiv\\_z\\_ekonomii.pdf](http://mykolaivka-rada.gov.ua/assets/files/rada/8/5_sesiya_22.03.17/4-1_plan_zahodiv_z_ekonomii.pdf)



Заходи.xls



<sup>24</sup> Бюджетний регламент.docx

<sup>25</sup> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-19>



<sup>26</sup> Додаток до наказу від 02.01.2019 №1 (2)



Пропонуємо розширити сфери участі громадськості у бюджетному процесі та побудувати ефективний механізм взаємодії<sup>27</sup>. Всі результати взаємодії з населенням відображати у протоколах. На стадії формування бюджету пропонуємо проведення:

- ✓ обговорень та фокус груп по секторах, а також по конкретних групах населення (літні люди, молодь, жінки, підприємці тощо), присвячені аналізу існуючих проблем та потреб, визначенню пріоритетів та виробленню конкретних шляхів їх вирішення. Якщо учасників таких груп буде делегувати громада, а групи будуть представницькими, це може сприяти стабільному інтересу до цього питання. Якість внеску таких груп в обговорення великою мірою залежить від формату зустрічей та чіткості завдань. Дискусії та фокус групи можуть ефективно використовуватися в рамках формування бюджету по програмах;
- ✓ проведення дискусій за круглим столом для консультацій з різними зацікавленими особами, що може привести до утворення робочих груп, зосереджених на вирішенні конкретних завдань;
- ✓ громадські слухання проекту бюджету є важливим механізмом розбудови обізнаності громадян та забезпечення прозорості бюджету. Організуються для залучення загальної підтримки громадян із певних загальних бюджетних питань.
- ✓ опитування та обстеження громадської думки являє собою спосіб збирання цінної інформації стосовно сприйняття громадянами політичної лінії, проблем, якості послуг, пріоритетів тощо. Застосування цього механізму вимагає професійної підтримки (у забезпеченні репрезентативності вибірок, правильного формулювання питань, проведення засідань фокус груп та консультацій з метою відповідного та всеохоплюючого формулювання питань, підготовки опитувачів і т. ін.) та вкладення певних коштів. Опитування та обстеження громадської думки дають змогу одержати сукупність індивідуальних думок, однак їх цінність підвищується, якщо вони підживлюють дію інших, більш активних механізмів участі, застосування яких дозволяє вести дискусії та переконувати учасників.

Пропонуємо результати взаємодії з населенням оприлюднювати на веб-сайті громади (у т.ч. звіти про отримані пропозиції від громадськості під час розгляду бюджету на наступний рік, а також перелік врахованих та не врахованих пропозицій та обґрунтування таких рішень). Здійснювати заходи по збору пропозицій від громадян в період з 15 липня по 15 жовтня року, який передуює року, на який планується бюджет.

Передбачити можливість зворотнього зв'язку від громадян відносно бюджету громади, для чого визначити відповідальну посадову особу, до якої громадяни зможуть звертатись з відповідними додатковими запитаннями, коментарями тощо.

Приклади Положення про місцеві ініціативи наводимо за посиланням<sup>28</sup>. Пропонуємо розглянути досвід запровадження інструменту електронних петицій на веб-сайті громади на прикладі Вінниці <https://e-dem.in.ua/vinnitsia>. Посилання на проект <https://e-dem.in.ua/vinnitsia/Home/About>. Провести популяризацію серед населення розроблених механізмів участі громадян в управлінні громадою. Пропонуємо затвердити Порядок розгляду електронних петицій, адресованих органам місцевого самоврядування територіальної громади на

<sup>27</sup> Розроблено згідно документу «Участь громадськості у формуванні бюджетів в Україні: поточна практика та рекомендації щодо її розширення». Проект Світового банку.



Участь  
громадськості



Проекти рішень мех

<sup>28</sup> [участі громадян в уп](#)

---

прикладі міста Вознесенська (Порядок додається<sup>29</sup>). Електронна петиція до органів місцевого самоврядування розглядається відповідно до затвердженого Порядку за умови збору на її підтримку не менше ніж 100 підписів громадян протягом не більш як 45 днів з дня її оприлюднення.

Пропонуємо провести заходи щодо популяризації бюджету участі серед населення та роз'яснення механізмів яким чином населення може прийняти участь у партиципаторному бюджеті.

Доцільно прийняти Положення щодо розміщення інформації про бюджет на офіційному сайті, в якому передбачити перелік інформації для оприлюднення, процедури підготовки інформації, строки її оприлюднення, форми оприлюднення, відповідальні та механізм отримання зворотного зв'язку від жителів громади, що підвищить якість інформування громадськості. Для прикладу наводимо досвід Слобожанської ОТГ оприлюднення інформації щодо бюджету громади <http://slobozhanska.gromada.site/MBinfo/Index>. У графічному вигляді наводяться доходи у розрізі податків та зборів, видатки у розрізі програм, по КЕКВ, видатки у розрізі установ. У якості передового досвіду оприлюднення інформації про бюджет наводимо досвід м. Вінниці <http://www.vmr.gov.ua/TransparentCity/Lists/BudjMista/Default.aspx>. Візуалізація бюджету <http://www.vmr.gov.ua/TransparentCity/Lists/BudjMista/ShowContent.aspx?ID=80>.

Пропонуємо приєднатися до використання нового підходу до пояснення складних бюджетних питань у зручних форматах: інфографіка, інтерактивні презентації, друковані видання з візуалізованими даними. 50 громад-партнерів програми USAID DOBRE за супроводу експертів Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» показали усі видатки та доходи місцевих бюджетів простою та зрозумілою для громадян мовою. Кожна громада розробила та розповсюдила інноваційний інструмент бюджетної інформації та залучення громадян до бюджетного процесу — бюджет для громадян<sup>30</sup>. Також Для прикладу наводимо досвід Слобожанської ОТГ оприлюднення інформації щодо бюджету громади <http://slobozhanska.gromada.site/MBinfo/Index>. У графічному вигляді наводяться доходи у розрізі податків та зборів, видатки у розрізі програм, по КЕКВ, видатки у розрізі установ. У якості передового досвіду оприлюднення інформації про бюджет наводимо досвід м. Вінниці <http://www.vmr.gov.ua/TransparentCity/Lists/BudjMista/Default.aspx>. Візуалізація бюджету <http://www.vmr.gov.ua/TransparentCity/Lists/BudjMista/ShowContent.aspx?ID=80>.

### 3. Затвердження бюджету<sup>31</sup>

#### 3.1. Процес затвердження бюджету на наступний рік

Основні нормативні документи:

- ✓ Бюджетний кодекс України;
- ✓ Регламент Дмитрівської сільської ради.

Відповідно до інформації отриманої від представників апарату ради, виконавчим комітетом розглядається і затверджується проект сільського бюджету на наступний рік.



29 Положення про  
Петиції.doc

<sup>30</sup> <http://ucmc.org.ua/uk/gromadi-partneri-programi-usaid-dobre-vidkrili-svoyi-byudzheti-u-dostupnij-dlya-gromadyan-formi/>

<sup>31</sup> Для написання розділу було оброблено наступні документи ОТГ:

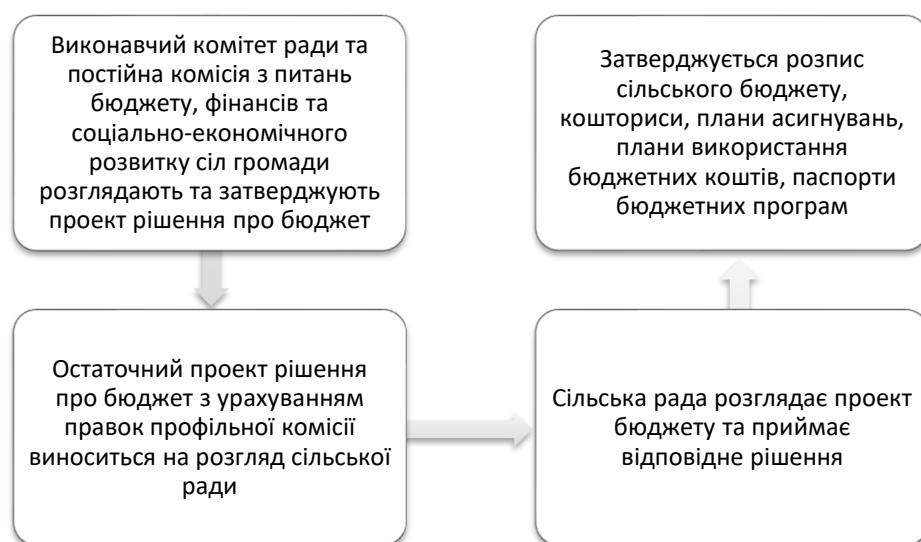
- ✓ рішення про бюджет на 2019 рік разом з додатками;
- ✓ регламент ради.

Проект бюджету виноситься на попередній розгляд профільної постійної комісії (постійна комісія з питань бюджету, фінансів та соціально-економічного розвитку сіл громади) та затверджується нею. Після цього проект бюджету подається на розгляд сільської ради.

Сільська рада розглядає проект бюджету та приймає відповідне рішення.

Після прийняття бюджету вносяться зміни до бюджету стосовно обсягів міжбюджетних трансфертів. Останнім кроком затверджується розпис сільського бюджету, кошториси, плани асигнувань, планів використання бюджетних коштів, складає паспорти бюджетних програм.

Рисунок 3. Процес розгляду та затвердження проекту бюджету



### 3.2. Строк прийняття бюджету

Згідно норм чинного законодавства рішення про бюджет на плановий рік має бути прийнято до 25 грудня року, що передує плановому. Рішення сільської ради «Про сільський бюджет на 2019 рік» прийнято 19 грудня 2018 року за №161<sup>32</sup>.

### 3.3. Висновки та рекомендації

#### Висновки

Процес розгляду та затвердження проекту бюджету Дмитрівської сільської ради відповідає чинному бюджетному законодавству. Проект бюджету розглядається виконавчим комітетом ради. Рішення про бюджет 2019 року розроблено з дотриманням передбачених законодавством строків. Рішення про бюджет на 2019 рік оприлюднено разом із додатками, проте без пояснювальної записки та переліку інвестиційних проектів, прогнозу бюджету.

#### Рекомендації

Пропонуємо розміщувати проект рішення про бюджет разом із всіма відповідними додатками, а також прогноз бюджету, пояснювальну записку, інвестиційні проекти на середньостроковий період, відповідно до частини 3 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» та згідно БКУ Статті 76 «Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються».



## 4. Збір доходів<sup>33</sup>

Основні нормативні документи:

- ✓ Закон «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 № 280/97-ВР;
- ✓ Податковий кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI;
- ✓ Бюджетний кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI;
- ✓ Закон України «Про Державний бюджет на 2018 рік» від 7 грудня 2017 року № 2246-VIII;
- ✓ Закон України «Про Державний бюджет на 2019 рік»;
- ✓ Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III;
- ✓ Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378-IV;
- ✓ Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI;
- ✓ Закон України «Про оренду державного та комунального майна» від 10.04.1992 № 2269-XII.
- ✓ Закон України від 07.12.2017 року № 2245-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році»;
- ✓ Постанова КМУ від 24.05.2017 № 483 «Про затвердження форм типових рішень про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки».

### 4.1. Дохідна частина бюджету у розрізі всіх видів надходжень на 2019 рік

Факт виконання бюджету Дмитрівської ОТГ за 2018 рік не розглядається у зв'язку з незавершеною процедурою об'єднання громади.

На 2019 рік наведено план дохідної частини Дмитрівської ОТГ з урахуванням об'єднання. План згідно Додатку 1 до рішення сільської ради «Про сільський бюджет на 2019 рік» від 19 грудня 2018 року №161<sup>34</sup>.

Таблиця 1. Доходи бюджету, тис. грн

Код	Найменування згідно з Класифікацією доходів бюджету	Усього, план 2019	Структура 2019,%
<b>10000000</b>	<b>Податкові надходження</b>	<b>26 012,850</b>	<b>57,26</b>
11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	10 443,0	22,99
11010000	Податок та збір на доходи фізичних осіб	10 442,0	22,99
11020000	Податок на прибуток підприємств	1,1	0,00
13000000	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	2 100,0	4,62
14000000	Внутрішні податки на товари та послуги	480,0	1,06
<b>18000000</b>	<b>Місцеві податки</b>	<b>12 983,0</b>	<b>28,58</b>

<sup>33</sup> Для написання розділу було отримано та оброблено наступні документи:

- ✓ рішення про місцеві податки і збори на 2019 рік;
- ✓ перелік надходжень від бюджетоутворюючих підприємств за окремими видами податків; прогноз бюджету;
- ✓ казначейські форми звіту;
- ✓ рішення про бюджет на 2019 рік разом із додатками;
- ✓ рішення ради про місцеві податки та збори.



Dodatok-1-do-rishen  
nya-161.pdf

18010000	Податок на майно	8 870,0	19,53
18050000	Єдиний податок	4 113,0	9,05
19000000	Інші податки та збори	6,750	0,01
19010000	Екологічний податок	6,750	0,01
<b>20000000</b>	<b>Неподаткові надходження</b>	<b>141,9</b>	<b>0,31</b>
21000000	Доходи від власності та підприємницької діяльності	3,250	0,01
21010300	Частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного місцевого бюджету	0,2	0,00
21081100	Адміністративні штрафи та інші санкції	3,050	0,01
22000000	Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	43,0	0,09
25000000	Власні надходження бюджетних установ	95,651	0,21
	<b>Усього доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)</b>	<b>26 154,751</b>	<b>57,58</b>
<b>40000000</b>	<b>Офіційні трансферти</b>	<b>19 272,1</b>	<b>42,42</b>
	<b>Всього доходів</b>	<b>45 426,851</b>	<b>100,00</b>

#### 4.2. Розрахункові показники. Вивчення фінансової стійкості бюджету, бюджетного забезпечення

Бюджет Дмитрівської ОТГ – бюджет місцевого самоврядування. Організація бюджетного процесу в ОТГ здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Оскільки процес об'єднання Дмитрівської громади в 2018 році не був завершений, оцінка фінансової спроможності ОТГ за 9 місяців 2018 року Групою фінансового моніторингу Центрального офісу реформ при Мінрегіоні України не проводилась.

Доходи бюджету ОТГ формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, та трансфертів. Доходи від операцій з капіталом у структурі бюджету відсутні.

Таблиця 2. Розрахункові показники

Назви показників	План 2019 року
Питома вага податкових надходжень в доходах бюджету (з урахуванням трансфертів)	57,26
Питома вага неподаткових надходжень в доходах бюджету (з урахуванням трансфертів)	0,31
Питома вага доходів від операцій з капіталом в доходах бюджету (з урахуванням трансфертів)	0,0
Питома вага міжбюджетних трансфертів в доходах бюджету	42,42
Питома вага власних доходів в доходах бюджету (з урахуванням трансфертів)	57,58
Питома вага місцевих податків та зборів в доходах бюджету (з урахуванням трансфертів)	28,58
Ступінь залежності бюджету від двох найбільших податків (ПДФО та Єдиний податок). Питома вага двох найбільших податків в доходах бюджету без урахування трансфертів	32,0
Співвідношення міжбюджетних трансфертів до дохідної частини загального фонду бюджету (без урахування трансфертів)	135,7
Доходи бюджету у розрахунку на одного мешканця (без урахування трансфертів), грн або власні доходи на одного мешканця	4800 грн
Співвідношення податкових доходів до видатків бюджету (з урахуванням трансфертів)	57,4

#### 4.3. Аналіз джерел надходжень

##### 4.3.1. Податкові надходження

##### 4.3.1.1. Загальнодержавні податки та збори

##### Податок з доходів фізичних осіб

## Основні елементи оподаткування податку на доходи фізичних осіб:

Елементи оподаткування	Характеристика
Платники податку	Фізичні особи – резиденти та нерезиденти, які отримують доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи (тільки стосовно резидентів); податкові агенти.
Об'єкт оподаткування	Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання); іноземні доходи.
База оподаткування	Загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду.
Ставки податку	Базова (основна) ставка податку становить 18% бази оподаткування.
Зарахування до бюджету	60%
Кількість платників	н/д

Найважна концентрація надходжень за основними платниками податку.

## Податок на прибуток підприємств і фінансових установ комунальної власності

Податок, який справляється з прибутку установ комунальної власності, що розташовані на території громади. Як правило, не є значними, що пов'язано з низьким рівнем прибутковості зазначених установ.

Елементи оподаткування	Характеристика
Платники податку	Суб'єкти господарювання – юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами.
Об'єкти оподаткування	Прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку).
База оподаткування	Грошове вираження об'єкту оподаткування.
Ставки податку	Базова (основна) ставка податку становить 18%.
Зарахування до бюджету	100%
Кількість платників	н/д

## Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів

Плата, що справляється за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування). Дані платежі зараховуються до бюджету за місцезнаходженням (місцем розташування) відповідних природних ресурсів.

Елементи оподаткування	характеристика
Платники податку	Лісокористувачі - юридичні особи, постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження з України або виконують агентські функції стосовно таких нерезидентів, фізичні особи (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи - підприємці, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами.
Об'єкти та база оподаткування	Деревина, заготовлена під час проведення заходів щодо поліпшення якісного складу лісів, з розчищення лісових ділянок; другорядні лісові матеріали; побічні лісові користування; використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт.
Ставки податку	Ставки податку визначені у Податковому кодексі ст 256 розділу IX
Зарахування до бюджету ОТГ	100%
Кількість платників	н/д

## Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлею піддакцизних товарів

Непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених Податковим кодексом України як підакцизні, і включається до ціни таких товарів (продукції). До бюджету громади зараховується акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів; з реалізації пального; акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів.

Елементи оподаткування	Характеристика
Платники податку	Платники податку визначені ст. 212.1. ПКУ
Об'єкти оподаткування	Об'єкти оподаткування визначені ст. 213 ПКУ
База оподаткування	База оподаткування визначена ст. 214 ПКУ
Ставки податку	Ставки податку визначені ст. 215 ПКУ
Зарахування до бюджету	13,44%
Кількість платників	н/д

### Екологічний податок

Екологічний податок – податок, що на території ради справляється з фактичних обсягів викидів у атмосферне повітря, розміщення відходів, що тимчасово зберігаються їх виробниками.

Елементи оподаткування	Характеристика (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря)
Платники податку	Суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську діяльність, бюджетні установи, громадські й інші підприємства, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників.
Об'єкти та база оподаткування	Обсяги та види забруднювальних речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами; обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання
Ставки податку	Ставки податку визначені у Податковому кодексі ст 243, 246 розділу VIII
Зарахування до бюджету	25%
Кількість платників	н/д

#### 4.3.1.2. Місцеве оподаткування

Місцеві податки і збори є індикатором ефективності роботи органів місцевого самоврядування, оскільки впровадження і встановлення ставок місцевих податків і зборів належить до виключної компетенції місцевих рад.

Питання щодо встановлення місцевих податків, вирішуються на засіданнях ради до початку наступного бюджетного періоду. Згідно пп. 12.3.4. ст. 12 Податкового кодексу, ставки податків необхідно встановити до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування місцевих податків. На території Дмитрівської сільської ради рішення щодо місцевих податків і зборів приймаються щорічно. Окремо Положення про місцеві податки і збори не затверджувалось. Рішення про встановлення місцевих податків та зборів оприлюдненні на веб-сайті ради, також рішення наводяться у звіті за посиланнями.

На території Дмитрівської сільської ради встановлено такі місцеві податки і збори:

- ✓ податок на майно, який складається з: податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортного податку; плати за землю;
- ✓ єдиний податок;
- ✓ туристичний збір.

Збір за місця для паркування транспортних засобів не справляється.

Ставки по місцевим податкам і зборам виносяться на розгляд ради після проведення громадських обговорень.

Таблиця 6. Місцеві податки та збори Дмитрівської ОТГ, 2019 рік

Назва податку	План на 2019 рік, тис.грн	Питома вага у обсязі надходжень, %	Встановлені ставки податку (максимальні та мінімальні)	Податковий Кодекс України (встановлені обмеження на загальнодержавному рівні)
Місцеві податки	12 983,0	100,00	-	-
Податок на майно	8 870,0	68,32	Ставки встановлені в діапазоні від 0,25% до 1,0%	не перевищує 1,5% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	18,0	0,14		
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	0,9	0,01		
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	155,0	1,19		
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	751,1	5,79		
Земельний податок з юридичних осіб	263,0	2,03	Ставка податку за земельні ділянки, НГО яких проведено та не проведено для юридичних та фізичних осіб: 0,1%-5%	Ставка податку за земельні ділянки, НГО яких проведено: <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ не більше 3 % НГО,</li> <li>✓ не більше 1 % від НГО для земель загального користування,</li> <li>✓ не менше 0,3 % та не більше 1 % від їх НГО для СГ угідь,</li> <li>✓ не більше 0,1 % від їх НГО для лісових земель,</li> <li>✓ не більше 12 % від їх НГО за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання</li> </ul> Ставка податку за земельні ділянки, НГО яких не проведено: <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ не більше 5 % від НГО одиниці площі ріллі по області,</li> <li>✓ не менше 0,3 % та не більше 5 % від НГО площі ріллі а для СГ угідь,</li> <li>✓ та не більше 0,1 % від НГО для лісових земель</li> </ul>
Земельний податок з фізичних осіб	1762,0	13,57		
Орендна плата з юридичних осіб	5 270,0	40,59	0,03%-5%	Для земельних ділянок, НГО яких проведено: <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ не більше 3 % НГО,</li> </ul>
Орендна плата з фізичних осіб	650,0	5,01	Встановлюється у договорі оренди, від 5% до 12% НГО	



Назва податку	План на 2019 рік, тис.грн	Питома вага у обсязі надходжень, %	Встановлені ставки податку (максимальні та мінімальні)	Податковий Кодекс України (встановлені обмеження на загальнодержавному рівні)
				<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ не більше 1 % НГО для земель загального користування,</li> <li>✓ не менше 0,3 % та не більше 1% НГО для сільськогосподарських угідь;</li> </ul> Для земельних ділянок, НГО яких не проведено <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ не більше 5 % НГО ріллі,</li> <li>✓ не менше 0,3 % та не більше 5% НГО для сільськогосподарських угідь,</li> <li>✓ не може перевищувати 12% НГО</li> </ul>
Транспортний податок з фізичних осіб	-	-	25,0 тис грн за 1 об'єкт	25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування
Транспортний податок з юридичних осіб	-	-		
Збір за місця для паркування транспортних засобів	-	-	-	до 0,075 % мінімальної заробітної плати за 1 кв. метр площі земельної ділянки
Збір за місця для паркування транспортних засобів, сплачений фізичними особами	-	-		
Туристичний збір	-	-	0,5 відсотка до бази справляння збору, визначеної пунктом 268.4 статті 268 Податкового кодексу України	до 0,5% - для внутрішнього туризму та до 5 % - для в'їзного туризму від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення
Єдиний податок	4 113,0	31,68	I група – 10% розміру прожиткового мінімуму; II група – 10% розміру мінімальної заробітної плати	I група - до 10% розміру прожиткового мінімуму; II група -до 20 % розміру мінімальної заробітної плати.
Єдиний податок з юридичних осіб	96,0	0,74		
Єдиний податок з фізичних осіб	972,0	7,49		
Єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків`	3 045,0	23,45		
Питома вага місцевих податків та зборів в доходах бюджету без урахування трансфертів		49,6%		

### Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Встановлений рішенням сільської ради «Про встановлення ставок зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, на 2019 рік» від 29 червня 2018 року № 61<sup>35</sup>.



Про встановлення  
Додаток<sup>35</sup> ставок зі сплати неру

Елементи оподаткування	характеристика
Платники податку	Фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості.
Об'єкт оподаткування	Об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка.
База оподаткування	Загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток.
Ставка податку	Ставки податку для фізичних та юридичних осіб: Будинки одноквартирні масової забудови 0,5 Котеджі та будинки одноквартирні підвищеної комфортності 0,5 Будинки садибного типу 0,5 Будинки дачні та садові 0,25 Будинки двоквартирні масової забудови 0,5 Котеджі та будинки двоквартирні підвищеної комфортності 0,5 Будинки багатоквартирні масової забудови 0,5 Будинки багатоквартирні підвищеної комфортності, індивідуальні 0,5 Будинки житлові готельного типу 0,5 Готелі, Мотелі, Кемпінги, Пансіонати 0,5 Ресторани та бари 0,5 Туристичні бази та гірські притулки 1,0 Дитячі та сімейні табори відпочинку 1,0 Центри та будинки відпочинку 1,0 Інші будівлі для тимчасового проживання, не класифіковані раніше 1,0 Будівлі органів державного та місцевого управління 0,5 Будівлі фінансового обслуговування 0,5 Будівлі органів правосуддя 0,5 Будівлі закордонних представництв 0,5 Адміністративно-побутові будівлі промислових підприємств 0,5 Будівлі для конторських та адміністративних цілей інші 0,5 Торгові центри, універмаги, магазини 1,0 Криті ринки, павільйони та зали для ярмарків 1,0 Станції технічного обслуговування автомобілів 1,0 Їдальні, кафе, закусочні тощо 0,5 Бази та склади підприємств торгівлі і громадського харчування 0,5 Будівлі підприємств побутового обслуговування 0,5 Будівлі торговельні інші 1,0 Будівлі транспорту та засобів зв'язку інші 0,5 Гаражі 0,25
Пільги зі сплати податку	пільги для фізичних та юридичних осіб – відповідно до пункту 266.4 статті 266 Податкового кодексу України
Зарахування до бюджету	100%
Кількість платників	н/д

Ставки податку не є максимальними<sup>36</sup>, при їх встановленні враховувалось соціально-економічне становище громади.

### Земельний податок

Встановлений рішенням сільської ради «Про встановлення ставок та пільг зі сплати земельного податку на 2019 рік» від 29 червня 2018 року № 60<sup>37</sup>.

Елементи оподаткування	Характеристика
Платники податку	Власники земельних ділянок та земельних часток (паїв), землекористувачі
Об'єкти оподаткування	Земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні, та земельні частки (паї), які перебувають у власності.

<sup>36</sup> Загальні вимоги до справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, встановлено ст. 266 Податкового кодексу. Розмір ставки податку не може перевищувати 1,5 % мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 кв. м бази оподаткування. Також встановлено додаткову ставку податку в розмірі 25 тис. грн. на рік для квартир площею понад 300 кв. м будинків площею понад 500 кв. м. Тобто фактично такі об'єкти оподатковуватимуться відсотковою (до 3 %) та фіксованою (25 тис. грн.) ставками

<sup>37</sup>

Елементи оподаткування	Характеристика
База оподаткування	Нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації або площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.
Ставка податку	Згідно з Додатком 1 до рішення сільської ради «Про встановлення ставок та пільг зі сплати земельного податку на 2019 рік» від 29 червня 2018 року № 60 <sup>38</sup>
Пільги	<p>1. Пільги щодо сплати податку для фізичних осіб</p> <p>1.1. Від сплати податку звільняються:</p> <p>а) інваліди першої і другої групи;</p> <p>б) фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;</p> <p>в) пенсіонери (за віком);</p> <p>г) ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;</p> <p>д) фізичні особи, визнані законом особами, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.</p> <p>1.2. Звільнення від сплати податку за земельні ділянки, передбачене для відповідної категорії фізичних осіб підпунктом 1.1. цієї статті, поширюється на земельні ділянки за кожним видом використання у межах граничних норм:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- для ведення особистого селянського господарства – у розмірі не більш як 2 гектари;</li> <li>- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах – не більш як 0,25 гектара, в селищах – не більш як 0,15 гектара, в містах – не більш як 0,10 гектара.</li> <li>для індивідуального дачного будівництва - не більш як 0,10 гектара;</li> <li>для будівництва індивідуальних гаражів - не більш як 0,01 гектара;</li> <li>для ведення садівництва - не більш як 0,12 гектара</li> </ul> <p>1.3. Від сплати податку звільняються на період дії єдиного податку четвертої групи власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі за умови передачі земельних ділянок та земельних часток (паїв) в оренду платнику єдиного податку четвертої групи.</p> <p>2. Пільги щодо сплати податку для юридичних осіб</p> <p>2.1. Від сплати податку звільняються:</p> <p>а) санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій інвалідів, реабілітаційні установи громадських організацій інвалідів;</p> <p>б) громадські організації інвалідів України, підприємства та організації, які засновані громадськими організаціями інвалідів та спілками громадських організацій інвалідів і є їх повною власністю, де протягом попереднього календарного місяця кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці;</p> <p>в) бази олімпійської та паралімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України.</p> <p>г) дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форми власності і джерел фінансування, заклади культури, науки (крім національних та державних дендрологічних парків), освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.</p> <p>д) державні та комунальні дитячі санаторно-курортні заклади та заклади оздоровлення і відпочинку, а також дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, які є неприбутковими і внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій. У разі виключення таких підприємств, установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;</p> <p>е) державні та комунальні центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, центри фізичного здоров'я населення, центри з розвитку фізичної культури і спорту інвалідів, дитячо-юнацькі спортивні школи, а також центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацькі спортивні школи і спортивні споруди всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, їх місцевих осередків та відокремлених підрозділів, що є неприбутковими та включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, за земельні ділянки, на яких розміщені їх спортивні споруди. У разі виключення</p>

Елементи оподаткування	Характеристика
	таких установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій, декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій. ж) органи державної влади та органи місцевого самоврядування, заклади, установи та організації, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.
Зарахування до бюджету	100%
Кількість платників	н/д

Ставки податку не є максимальними<sup>39</sup>. При їх встановленні враховувалось соціально-економічне становище громади.

### Транспортний податок

Встановлений рішенням сільської ради «Про встановлення транспортного податку на 2019 рік» від 29 червня 2018 року № 63<sup>40</sup>.

Елементи оподаткування	характеристика
Платники податку	Платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі
Об'єкт оподаткування	Об'єктом оподаткування транспортним податком є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року
База оподаткування	Легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.
Ставка податку	Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 тис. грн за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.
Зарахування до бюджету	100%
Кількість платників	н/д

За прогом уповноважених осіб виконкому сільської ради, надходження від платників податку не матимуть суттєвого впливу на формування дохідної частини бюджету ОТГ.

### Туристичний збір

Ставки збору встановлені відповідно до рішення Дмитрівської сільської ради «Про встановлення туристичного збору на 2019 рік» від 29 червня 2018 року № 64<sup>41</sup>.

Елементи оподаткування	характеристика
Платники податку	Громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію Дмитрівської сільської ради та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

<sup>39</sup> Загальні вимоги до земельного податку встановлено ст. 269-287 Податкового кодексу. Розмір ставки податку не може перевищувати по земельних ділянках, нормативну грошову оцінку яких проведено, –3% їх оцінки, а для сільськогосподарських угідь –1% їх оцінки; 12% від їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання.



Про встановлення  
<sup>40</sup> транспортного подат



Про встановлення  
<sup>41</sup> туристичного збору

Елементи оподаткування	характеристика
Об'єкт оподаткування	Надання послуг з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.
База оподаткування	Базою справляння збору є вартість усього періоду проживання (ночівлі) в місцях, визначених підпунктом 1.5, за вирахуванням податку на додану вартість.
Ставка податку	0,5 відсотка до бази справляння збору, визначеної пунктом 268.4 статті 268 Податкового кодексу України.
Пільги	Не встановлені
Зарахування до бюджету	100%
Кількість платників	н/д

### Єдиний податок

Встановлений рішенням сільської ради «Про встановлення єдиного податку на 2019 рік» від від 29 червня 2018 року № 62<sup>42</sup>.

Елементи оподаткування	характеристика
Платники	<p>Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на чотири групи платників єдиного податку:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ I група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом року не перевищує 300 тис. грн;</li> <li>✓ II група – фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг за умови, що протягом року кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не перевищує 10 осіб, а обсяг доходу становить не більше 1,5 млн грн;</li> <li>✓ III група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом року обсяг доходу не перевищує 5,0 млн грн;</li> <li>✓ IV група – сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75%.</li> </ul>
Об'єкт та база оподаткування	<p>Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп встановлено статтею 292 Податкового кодексу України.</p> <p>III група - доходи, отримані від провадження підприємницької діяльності. Одночасно дохід є і базою оподаткування для платників третьої групи.</p> <p>IV група - нормативна грошова оцінка 1 га сільськогосподарських угідь з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року. Поряд із цим для земель водного фонду як база оподаткування застосовується нормативна грошова оцінка 1 га ріллі у відповідному регіоні, з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року</p>
Ставка	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ I група – 10 % розміру прожиткового мінімуму;</li> <li>✓ II група – 10 % розміру мінімальної заробітної плати;</li> <li>✓ II група – 3% доходу або 5% доходу (платник ПДВ);</li> <li>✓ IV група – розмір ставок податку податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель, їх розташування та становить (у відсотках бази оподаткування): для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту) - 0,95; для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, – 0,57; для багаторічних насаджень</li> </ul>



Про встановлення  
42 ставок єдиного податку

	(крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) – 0,57; для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, – 0,19; для земель водного фонду – 2,43; для сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту, - 6,33.
Зарахування до бюджету	100%. 4 група – 86%
Кількість платників	н/д

За прогом уповноважених осіб виконкому сільської ради, буде наявна концентрація податкових надходжень і, відповідно, ризики формування дохідної частини бюджету.

#### Орендна плата за користування земельними ділянками

Справляння орендної плати врегульоване в Додатку № 3 до рішення сільської ради «Про встановлення ставок та пільг зі сплати земельного податку на 2019 рік» від 29 червня 2018 року № 60.

Елементи оподаткування	характеристика
Платники податку	Орендар земельної ділянки
Об'єкт оподаткування	земельна ділянка, надана в оренду
База оподаткування	Нормативно-грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації
Розмір плати	Розмір орендної плати встановлюється у договорі оренди, але річна сума платежу повинна становити не менше зазначених % ставок: – для земель житлової та громадської забудови – 10%; – для земель лісгосподарського призначення – 12%; – для земель рекреаційного призначення – 12%; – для земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення – 9%; – для земель сільськогосподарського призначення – 8 % – для земель сільськогосподарського призначення (під господарськими будівлями та дворами) – 5% – для земель сільськогосподарського призначення (сіножаті, пасовища) – 5%.
Пільги	Не встановлені
Зарахування до бюджету ОТГ	100%
Кількість платників	н/д

Договір оренди земель державної і комунальної власності укладається за типовою формою, затвердженою Постановою КМУ № 220 від 03.03.2004. У виконавчих органах ради ведеться реєстр договорів оренди.

#### 4.3.2. Неподаткові надходження

Таблиця 3. Структура неподаткових надходжень 2019 року, тис грн

20000000	Неподаткові надходження	План на 2019 рік	Питома вага,%
20000000	Неподаткові надходження	141,90	100,00
21000000	Доходи від власності та підприємницької діяльності	3,25	2,29
21010300	Частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного місцевого бюджету	0,20	0,14
21081100	Адміністративні штрафи та інші санкції	3,05	2,15
22000000	Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	43,00	30,30
22010000	Плата за надання адміністративних послуг	41,35	29,14
22090000	Державне мито	0,15	0,11
22130000	Орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди Радою міністрів Автономної	1,50	1,06

20000000	Неподаткові надходження	План на 2019 рік	Питома вага,%
	Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, місцевими радам		
25000000	Власні надходження бюджетних установ	95,65	67,41

#### Доходи від власності та підприємницької діяльності представлені:

Частина чистого прибутку (доходу) єдиного на території ОТГ комунального унітарного підприємства, що вилучається до сільського бюджету, є не значною та не має суттєвого впливу на формування дохідної частини бюджету.

Адміністративні штрафи та інші санкції плануються в розмірі 94% в структурі доходів від власності та підприємницької діяльності.

#### Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності включають:

Плату за надання адміністративних послуг. За планом на 2019 рік передбачено 41,35 тис грн або 29,14 неподаткових надходжень. В структурі Адміністративних зборів та платежів займає 96%;

Надходження від орендної плати за користування водними об'єктами за планом на 2019 рік складатимуть 1,5 тис грн або 1,06% неподаткових надходжень. В структурі Адміністративних зборів та платежів займає 3,5%.

Державне мито формується за рахунок мита, що сплачується за місцем розгляду та оформлення документів, у тому числі за оформлення документів на спадщину і дарування. За планом на 2019 рік передбачено в сумі 0,15 тис грн або 0,11% від неподаткових надходжень. В структурі Адміністративних зборів та платежів займає 0,3%.

#### Власні надходження бюджетних установ

Власні надходження бюджетних установ складають 95,65 тис грн або 67,41% неподаткових надходжень. За планом на 2019 рік сформовані на 99% за рахунок плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю. Також передбачена незначна частка плати за оренду майна бюджетних установ.

Надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту за планом на 2019 рік не передбачені. Положення щодо пайової участі не розроблено та не затверджено.

Кошти від розміщення рекламних носіїв відсутні.

Розміщення вільних залишків коштів на депозитних рахунках не здійснювалось.

#### 4.3.3. Доходи від операцій з капіталом.

Доходи від операцій з капіталом у структурі дохідної частини бюджету на 2019 рік не плануються.

#### 4.4. Міжбюджетні трансферти

Питома вага трансфертів з бюджетів всіх рівнів в дохідній частині бюджету Дмитрівської на 2019 рік за планом складає 57,58%.

Таблиця 4. Міжбюджетні трансферти

Код	Назва офіційних трансфертів	План 2019	Питома вага,%
40000000	Офіційні трансферти	19 272,1	100
41000000	Від органів державного управління	19 272,1	100
41030000	Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам в т.ч.	19 272,1	100
41033900	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	16 290,3	84,5
41034200	Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	2 981,8	15,5

---

#### 4.4.1. Дотації

Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів здійснено згідно з параметрами та умовами, визначеними в статтях 98–100 Бюджетного кодексу України, з урахуванням змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення механізму вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів відповідно до Плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державним фінансами на 2017-2020 роки, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 415-р. Дмитрівська сільська рада не отримує базову дотацію з Державного бюджету, перераховуватиме реверсну дотацію.

#### 4.4.2. Субвенції

##### **Субвенція на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад**

У 2019 році субвенція не передбачається до отримання.

##### **Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій**

У 2019 році субвенція не передбачається до отримання.

##### **Освітня субвенція**

Освітня субвенція надається з Державного бюджету з метою фінансового забезпечення реалізації делегованих повноважень у сфері освіти. Освітня субвенція спрямовується на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників. За планом на 2019 рік освітня субвенція займає 84,5% в структурі трансфертів.

##### **Медична субвенція**

Медична субвенція надається з метою фінансового забезпечення реалізації делегованих повноважень у сфері охорони здоров'я. За планом на 2019 рік освітня субвенція займає 15,5% в структурі трансфертів.

#### 4.4.3. Міжбюджетні трансферти з Дмитрівського сільського бюджету

На рівні сільського бюджету до бюджету Знам'янської районної ради для забезпечення виконання делегованих повноважень фінансування бюджетних установ, які знаходяться на території сіл, що увійшли до складу об'єднаної громади та не передані ОТГ, визначено та передається обсяг трансфертів.

На 2019 рік згідно з Додатком 3 до рішення про бюджет передбачені міжбюджетні трансферти в загальній сумі 24 759, 840 тис грн з сільського бюджету до районного бюджету:

- ✓ здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок освітньої субвенції в сумі 16 290,3 тис грн (субвенція передається в повному обсязі; з липня 2019 року Дмитрівська ОТГ планує прийняти заклади освіти до комунальної власності, відповідно розраховує на повернення невикористаної частини освітньої субвенції до сільського бюджету);
- ✓ на функціонування установ освіти та програми у галузі освіти в сумі 5 131,4 тис грн;
- ✓ на функціонування районного центру соціальних служб для молоді, соціальні програми у галузі сім'ї, жінок, молоді та дітей в сумі 130,9 тис грн;
- ✓ на фінансування програм у галузі соціального захисту населення в сумі 176,2 тис грн;
- ✓ на функціонування та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацької спортивної школи, проведення зборів та змагань, підтримка ФСТ "Колос" в сумі 242,0 тис грн;
- ✓ функціонування територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) в сумі 2 291,0 тис грн;
- ✓ фінансова підтримка та розвиток первинної медико-санітарної допомоги в сумі 498,0 тис грн.



---

До Знам'янського міського бюджету передаються трансферти на здійснення переданих видатків у сфері охорони здоров'я за рахунок коштів медичної субвенції в сумі 2 981,8 тис грн (субвенція передається в повному обсязі).

З Дмитрівського сільського бюджету в 2019 році передбачається передання реверсної дотації до Державного бюджету в сумі 283,0 тис грн.

#### 4.5. Висновки та рекомендації

##### Висновки

Бюджет Дмитрівської ОТГ – бюджет місцевого самоврядування. Організація бюджетного процесу в ОТГ здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Оскільки процес об'єднання Дмитрівської громади в 2018 році не був завершений, оцінка фінансової спроможності ОТГ за 9 місяців 2018 року Групою фінансового моніторингу Центрального офісу реформ при Мінрегіоні України не проводилась.

Було проаналізовано план дохідної частини бюджету Дмитрівської ОТГ на 2019 рік. Факт виконання бюджету Дмитрівської ОТГ за 2018 рік не розглядається у зв'язку з незавершеною процедурою об'єднання громади.

Рівень податкоспроможності громади є вищим аналогічного середнього показника по всіх відповідних місцевих бюджетах України. Громада перераховує до державного бюджету реверсну дотацію. Рівень міжбюджетних трансфертів не є значним, складатиме за планом на 2019 рік 42,4%.

Доходи бюджету ОТГ формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, та трансфертів. Доходи від операцій з капіталом у структурі бюджету відсутні. Розміщення коштів на депозитах в банківських установах не планується.

Структура доходів бюджету є характерною для більшості ОТГ: основна частина доходів припадає на податкові надходження. Дохідна частина бюджету Дмитрівської ОТГ, згідно із плановими розрахунками, формується, в першу чергу, за рахунок податку на доходи фізичних осіб та єдиного податку, на які припадає близько 32% дохідної частини бюджету без урахування трансфертів. Ризики коливання дохідної частини бюджету у разі зміни норм податкового законодавства є помірними.

Місцеві податки та збори, що встановлюються радою в рамках податкового кодексу, становлять 49,6% від запланованих доходів бюджету, що є високою питомою вагою (найвищий показник серед усіх розглянутих ОТГ третьої когорти в рамках вивчення фінансової спроможності громад програмою ДОБРЕ). Також необхідно відзначити високі темпи зростання місцевих податків та зборів. Відбувається проведення консультацій з громадськістю, підприємцями відносно ставок місцевих податків та зборів. Так, в 2018 році проведені громадські слухання щодо встановлення нових ставок податків і зборів на 2019 рік. Затверджені відповідні Положення по кожному виду податку, окрім транспортного податку, збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору.

Положення щодо пайової участі не затверджене. Надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту за планом на 2019 рік не передбачені. Також не використовуються такі можливості наповнення дохідної частини бюджету як кошти від розміщення рекламних носіїв. Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності не плануються.

Субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад та на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій у 2019 році відсутні. Проекти для отримання коштів з Державного фонду регіонального розвитку не подавались.

---

Доходи від операцій з капіталом у структурі дохідної частини бюджету на 2019 рік не заплановані. Частина чистого прибутку (доходу) комунального підприємства до бюджету вилучається, але є незначною.

У Дмитрівській ОТГ наявне проведення роботи щодо встановлення переліку платників податків, співпраця з ДФС на належному рівні відсутня.

### Рекомендації

Пропонуємо налагодити співпрацю з органами ДФС щодо фактичного стану нарахованих та сплачених податків у розрізі видів податків та платників, створивши робочу групу із залученням представників ДФС<sup>43</sup>.

З метою збільшення доходів від ПДФО дослідити, чи на території ОТГ містяться відокремлені підрозділи юридичних осіб, які зареєстровані не на території Дмитрівської ОТГ та простежити до якого бюджету ними сплачується ПДФО. У разі наявності таких підрозділів пропонуємо провести роз'яснювальну роботу та ініціювати перед підприємствами, установами та організаціями, підрозділи яких розташовані на території, питання щодо реєстрації їх як відокремлених підрозділів з метою зарахування ПДФО до бюджету ради.

Здійснити перевірку з метою визначення суб'єктів підприємницької діяльності, що фактично займаються реалізацією підакцизних товарів та провести звірку з органами ДФС щодо декларування ними зобов'язань зі сплати акцизу.

Провести моніторинг суб'єктів підприємництва, які ведуть підприємницьку діяльність на території ОТГ, але не є зареєстрованими в органах ДФС.

Провести фактичну інвентаризацію кількості земель, які передані в оренду, та землі, яка передана у власність, що увійшли до території Дмитрівської ОТГ (цей крок також дозволить збільшити також неподаткові доходи від оренди земель). Резервами надходжень завдяки земельному податку можуть бути визнана заборгованість, неправильне визначення площі земельної ділянки, неефективне використання земель тощо<sup>44</sup>.

Пропонуємо затвердити рішенням ради розміри орендної плати за земельні ділянки в залежності від цільового призначення ділянки.

Проводити на постійній основі роботу з землекористувачами щодо внесення змін до договорів оренди землі в зв'язку із проведенням індексації нормативної грошової оцінки, ставок та розміру орендної плати, з урахуванням зміни цільового призначення на підставі рішень сільської ради.

Пропонуємо продовжити наявну практику та проводити консультації з громадськістю про місцеві податки та збори в період з 1 січня по 1 липня. При цьому оприлюднювати на офіційному сайті звіти про враховані та невраховані пропозиції з обґрунтуванням підстав для неврахування отриманих пропозицій щодо проектів рішень про місцеві податки та збори на плановий рік. Підвищення ролі місцевих податків і зборів, досягнення їх максимально можливої мобілізації повинно бути одним із пріоритетних завдань для органів місцевого самоврядування. Це, в свою чергу, сприятиме посиленню фінансової стійкості та самостійності місцевих бюджетів, ефективності використання наявного фіскального потенціалу відповідних територій і, як наслідок, покращання рівня та якості послуг, що надаються жителям громад. Формування значної частини власних доходів місцевих бюджетів - у прямій залежності від того, наскільки ефективно органи місцевого самоврядування зможуть організувати весь комплекс робіт із запровадження та мобілізації місцевих податків і



Положення про  
43 робочу групу з ДФС



Положення про  
44 відшкодування зби

---

зборів. Тому пропонуємо проводити громадські слухання стосовно подальшого поступового підвищення податків та зборів.

Рекомендуємо звернути увагу на планування транспортного податку. Об'єкт оподаткування, платники податку, податковий період та інші обов'язкові елементи транспортного податку встановлено згідно зі ст. ст. 46 - 49, 267 Податкового кодексу України. Об'єктом оподаткування транспортним податком є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (1 564 875 гривень в 2019 році). Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 тис. грн за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування. Враховуючи, що цей вид податку зараховується до міського бюджету на рівні 100%, рекомендуємо додатково врегулювати питання його справляння, прийнявши відповідне положення, та забезпечивши його виконання.

Пропонуємо провести інформаційну кампанію з мешканцями громади з метою наповнення актуальними даними щодо нерухомості електронної бази даних реєстраційної служби, з метою збільшення надходження в бюджет за рахунок податку на нерухомість.

У частині збільшення власних неподаткових надходжень:

- ✓ з метою забезпечення надходжень від частини чистого прибутку комунальних підприємств, продовжити розпочату роботу щодо встановлення контролю за діяльністю комунальних підприємств, перевірку первинної звітності, проведення обов'язкового внутрішнього чи зовнішнього аудиту фінансової звітності таких підприємств для підвищення фінансової ефективності роботи останніх<sup>45</sup>;
- ✓ провести аналіз напрямків діяльності комунальних підприємств з метою розширення спектру послуг, що дозволить підвищити прибутковість останніх;
- ✓ у разі необхідності переглянути тарифну політику комунальних підприємств;
- ✓ провести аудит енергоефективності об'єктів, що перебувають у комунальній власності;
- ✓ провести інвентаризацію безхазяйного майна громади, що не обліковане на балансі ОТГ з метою можливого наступного його продажу чи іншого використання з метою отримання прибутку;
- ✓ провести інвентаризацію та сформувавши перелік майна, яке може бути передано в оренду на конкурсних підставах та оприлюднити на офіційному веб-сайті.

Пропонуємо звернути увагу на роботу з підбору об'єктів комунальної власності, збільшення привабливості цих об'єктів, створення системи оцінки майна та забезпечення їх здачу в оренду не нижче ринкових цін. У зв'язку з цим пропонуємо сформувавши та оприлюднити на сайті перелік об'єктів комунальної власності, які можуть бути передані в оренду.

Також пропонуємо розглянути питання щодо надходження коштів від пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту. Правові та організаційні основи містобудівної діяльності встановлені Законом України від 17 лютого 2011 року № 3038-VI. Відповідно до ст. 40 Закону замовник, який має намір щодо забудови земельної ділянки, зобов'язаний взяти участь у створенні і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населеного пункту. Пайова участь у розвитку інфраструктури населеного пункту полягає у перерахуванні замовником до прийняття об'єкта будівництва в експлуатацію до відповідного місцевого бюджету коштів для створення і розвитку зазначеної інфраструктури. Граничний розмір пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту з урахуванням інших передбачених законом відрахувань не може перевищувати:



---

10% загальної кошторисної вартості будівництва об'єкта - для нежитлових будівель та споруд; 4% загальної кошторисної вартості будівництва об'єкта - для житлових будинків.

У якості прикладу типові документи про пайову участь наводимо за посиланням <http://novooleksandrivka.com.ua/riwennia/12-pro-payovu-uchast-u-rozvitku-nfrastrukturi-naselenogo-punktu.html>

## 5. Адміністрування доходів<sup>46</sup>

### 5.1. Платіжна дисципліна на території сільської ради

Станом на 19.04.2019р. податковий борг відсутній.

### 5.2. Адміністрування доходів

Стосовно адміністрування податків та зборів, то органи місцевого самоврядування у сфері оподаткування згідно норм Податкового Кодексу України мають повноваження лише встановлювати ставки місцевих податків і зборів в межах чинного законодавства. Відповідно апарат ради не має повноважень щодо проведення позовної роботи і, відповідно, робота щодо стягнення податків та зборів з боржників не проводиться.

Адміністрування податків, забезпечення контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою їх нарахування та сплати до бюджету, забезпечення ведення обліку податків і зборів, платежів – є повноваженнями Державної фіскальної служби України. Органи ДФС не співпрацюють з сільською радою, звірки баз даних боржників зі сплати податків до бюджету не проводяться. Натомість, фінансисти сільської ради самостійно складають та ведуть відповідні реєстри платників.

Координаційної ради з питань виконання бюджету та розвитку економіки ОТГ, або комісії по опрацюванню заборгованості не створено. Положення про самоврядний контроль не приймалось.

Посаду головного спеціаліста – інспектора праці не запроваджено.

### 5.3. Висновки та рекомендації

#### Висновки

Органи ДФС не надають офіційну інформацію щодо боржників зі сплати податків до бюджету, інформацію по прогнозних показниках надходжень тощо. Натомість, фінансисти сільської ради самостійно складають та ведуть відповідні реєстри платників. В цілому представники апарату ради мають обмежене коло повноважень щодо впливу на платників податків та зборів. Відповідно позовної роботи щодо стягнення податків та зборів з боржників не проводиться.

Координаційної ради з питань виконання бюджету та розвитку економіки ОТГ, або комісії по опрацюванню заборгованості не створено. Положення про самоврядний контроль не приймалось.

Посаду головного спеціаліста – інспектора праці не запроваджено.

#### Рекомендації

З метою забезпечення реалізації здійснення державного контролю та нагляду за додержанням законодавства про працю в Дмитрівській сільській раді відповідно до статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», пропонуємо звернути увагу на можливість створення окремої посади інспектора праці. З метою наповнення бюджету у частині ПДФО пропонуємо за участі інспектора з праці створити робочу групу з представниками ДФС. Можна проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу серед суб'єктів господарювання на предмет дотримання законодавства з праці, зокрема належного оформлення трудових відносин із найманими працівниками, створення

---

<sup>46</sup> Було отримано та оброблено наступні документи:

- ✓ пояснювальна записка до бюджету;
- ✓ відповіді на питання у анкеті.

---

нових робочих місць, недопущення фактів «тіньової зайнятості» та порушення законодавства про оплату праці, особливо, в частині виплати заробітної плати у розмірі, меншому за встановлений законодавством мінімум. В результаті проведених заходів може бути виявлено факт допуску до роботи неоформлених найманих працівників, відсутність документів тощо. Відповідно до працедавців, у яких було виявлено факти порушень законодавства з праці, інспектором з праці застосовуються заходи впливу. Також пропонуємо результати роботи інспектора праці постійно оприлюднювати в місцевих ЗМІ.

Одним із аспектів контрольних повноважень є відповідальність за порушення законодавства про працю, зокрема, накладення на суб'єктів господарювання та роботодавців штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення. Так, статтею 265 Кодексу законів про працю України та статтею 53 Закону України «Про зайнятість населення» встановлено відповідальність за порушення законодавства про зайнятість населення. Безпосередньо механізм накладення штрафів на суб'єктів господарювання та роботодавців визначено Порядком накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 № 509. Право накладати штраф надано посадовцям Держпраці, а також керівникам виконавчих органів міських рад міст обласного значення, сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад та їх заступникам. Серед підстав для накладення штрафів є наступні:

- рішення суду про оформлення трудових відносин із працівником, який виконував роботу без укладення трудового договору;
- акт про виявлення ознак порушення законодавства про працю або зайнятість населення, складеного посадовою особою Держпраці чи її територіального органу, виконавчого органу міської ради міста обласного значення та сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади;
- акт документальної виїзної перевірки ДФС, її територіального органу, в ході якої виявлені порушення законодавства про працю.

Пропонуємо створити робочу групу за участю представника ДФС та активізувати її діяльність. Пропонуємо включити у групу представників профільних відділів, громадських активістів. Група:

- ✓ проведе аналіз наявних реєстрів податкової бази з земельного податку, податку на нерухомість, орендної плати за землю, акцизного збору, з використанням кадастрів а також загальнодержавного податку на доходи фізичних осіб у частині, що належить до зарахування у бюджет ОТГ, інших реєстрів платників податків з використанням даних ДФС.
- ✓ група визначить потенціал зростання надходжень у вигляді земель приватної власності, що не здаються в оренду (здаються в оренду без оформлення), і при цьому з них не справляється земельний податок, земель приватної власності, оренда яких оформлена, проте орендар не сплачує з них єдиний податок групи 4, земель, що фактично використовуються в сільськогосподарському виробництві, але не зазначені в кадастрі, об'єктів комерційної нерухомості, відмінних від земельної ділянки, ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у фактичному використанні суб'єктів господарювання без оформлення прав на користування, суб'єктів, що використовують найману працю на території ОТГ без реєстрації та/або без створення відокремленого підрозділу та/або без оформлення трудових відносин.
- ✓ з метою збільшення доходів група може проводити інформаційну роботу серед платників податків щодо дотримання ними вимог чинного законодавства, організувати наради, зустрічі з платниками податків.
- ✓ за результатами роботи Група визначить фактичних власників та користувачів, що не сплачують відповідні податки, розмір заборгованості, підготує звіт для ради та проект звернення до ДФС, та в разі потреби до правоохоронних органів з метою усунути ухиляння від оподаткування.

Далі пропонуємо впровадити порядок відшкодування збитків на прикладі відшкодування збитків, заподіяних внаслідок невикористання земельних ділянок, самовільного зайняття земельних ділянок та використання земельних ділянок з порушенням законодавства, який застосовується в Мереф'янській ОТГ<sup>47</sup>. Згідно зазначеного порядку створюється комісія. На засідання зазначеної комісії запрошуються представники підприємств, установ, організацій та громадяни, якими припущені порушення вимог законодавства у сфері земельних відносин, діями або бездіяльністю яких територіальній громаді спричинені збитки. За результатами розгляду матеріалів комісією складаються акти про визначення збитків по кожному суб'єкту окремо. Акти про визначення збитків затверджуються рішеннями виконавчого комітету ради. Після затвердження зазначених актів, рада направляє суб'єктам повідомлення про необхідність відшкодування збитків. У разі визнання вимог, зазначених у повідомленні та надання згоди добровільного відшкодування збитків укладається договір про добровільне відшкодування збитків. У випадку недосягнення сторонами згоди, рада готує позов про примусове відшкодування збитків у судовому порядку.

Також, у якості прикладу, наводимо документи по створенню робочої групи та відповідне Положення на прикладі Нововоронцовської державної адміністрації для опрацювання збільшення надходжень по ПДФО<sup>48</sup>.

В частині адміністрування неподаткових надходжень пропонуємо звернути увагу на поліпшення роботи з підбору об'єктів комунальної власності, збільшення привабливості цих об'єктів, створення системи оцінки майна та забезпечення їх здачу в оренду не нижче ринкових цін. У зв'язку з цим пропонуємо сформуванню та оприлюднити на сайті перелік об'єктів комунальної власності, які можуть бути передані в оренду, який бажано розмістити в одній вкладці з положенням по оренді комунального майна та іншими документами з цих питань.

У разі необхідності вжити заходи для покращення фінансового результату - скорочення видатків, перегляд ставок оренди, або запровадження надання бюджетними установами комунальної власності власних приміщень в оренду на конкурсних засадах тощо.

Пропонуємо також розглянути питання проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності комунальних підприємств, аудиту енергоефективності об'єктів, що перебувають у комунальній власності для підвищення ефективності роботи.

## 6. Виконання бюджету<sup>49</sup>

### 6.1. Практика контролю за виконанням бюджету радою

Загальний постійний контроль за виконанням бюджету здійснює рада як безпосередньо, так і через профільну постійну комісію, виконавчий комітет, відділи фінансово-економічного напрямку.

В 2018 році відповідно до рішення ради «Про порядок виконання бюджетів Дмитрівської, Макариської сільських рад до завершення бюджетного періоду» від 22 травня 2018 року №17, бюджети територіальних громад, що об'єдналися виконувались окремо до закінчення бюджетного періоду. Дмитрівська сільська рада вносила зміни до рішень про місцеві бюджети Дмитрівської та Макариської сільських рад.



Відшкодування  
збитків

47



Приклад по робочій  
групі та комісії.doc

48

<sup>49</sup> Для написання розділу було отримано та оброблено наступні документи:

✓ розпис

---

До завершення періоду окремого виконання бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, функції місцевих фінансових органів здійснювали відповідні місцеві фінансові органи, створені до об'єднання територіальних громад та Дмитрівський сільський голова.

Звіти про хід та результати виконання бюджетів Дмитрівської та Макариської сільських рад в 2018 році подавались на розгляд сільської ради щоквартально протягом року за результатами відповідних звітних періодів.

Зміни до бюджету у вигляді рішень ради з додатками оприлюднюються на сайті (наводимо звіт про виконання Дмитрівського сільського бюджету за 9 місяців 2018 року<sup>50</sup>).

Пояснювальні записки до звітів не складаються. Громадськість про хід виконання бюджету шляхом оприлюднення на веб-порталі громади пояснювальних записок чи наочних матеріалів не інформується.

## 6.2. Стадії організації виконання бюджету

Після затвердження бюджету відділ планування, бухгалтерського обліку та звітності подає до органу Казначейства рішення про затвердження бюджету, програму соціально-економічного розвитку, цільові програми. При внесенні змін до бюджету подаються рішення про внесення змін до рішення про бюджет, ухвалені Дмитрівською сільською радою.

### 6.2.1 Порядок складання і виконання розпису бюджету

Окремого документу щодо Порядку складання і виконання розпису сільського бюджету не затверджено. Розпис складається відділом планування, бухгалтерського обліку та звітності протягом 30-ти днів після затвердження рішення про бюджет ОТГ на плановий рік. Співробітники відділу здійснюють підготовку матеріалів до розпису, вносять за необхідності до них зміни та корективи. Зміни вносяться відповідно до потреби головних розпорядників коштів та на підставі прийнятих нормативно-правових актів та змін до них, що впливають на дохідну та видаткову частину місцевого бюджету.

Спочатку складається розпис доходів бюджету та фінансування. На базі складеного розпису доходів, фінансування бюджету відділ розраховує граничні помісячні обсяги асигнувань бюджету та відповідно до повноважень доводить граничні помісячні обсяги фінансувань та лімітні довідки в розрізі бюджетних програм. Кошториси у розрізі програмної класифікації видатків відділ отримує від головних розпорядників коштів та формує зведений кошторис.

Розпис затверджується головою ради в місячний термін з дня прийняття рішення про бюджет. Один примірник оригіналу затвердженого розпису передається на паперових та електронних носіях управлінню Державної казначейської служби, другий примірник оригіналу затвердженого розпису залишається в апараті ради. У разі необхідності здійснюється внесення змін до розпису та подаються відповідні документи до Казначейства.

### 6.2.2 Порядок та практика реагування на недоотримання доходів або перевиконання дохідної частини бюджету

Рішення про внесення змін до рішення про бюджет ухвалюються радою на підставі подання про перевиконання чи недовиконання дохідної частини бюджету, про обсяг залишку коштів загального та спеціального фондів (крім власних надходжень бюджетних установ) бюджету. При внесенні змін до бюджету, зміни протягом тижня вносяться також до відповідних паспортів бюджетних програм.

До завершення об'єднання Дмитрівської ОТГ в 2018 році залишки коштів на кінець бюджетного періоду бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, перераховуються до бюджету



об'єднаної територіальної громади на підставі платіжних доручень за підписом Дмитрівського сільського голови, обраного об'єднаною територіальною громадою.

### 6.3. Розподіл видатків бюджету, план на 2019 рік, факт виконання за 2018 рік

Бюджет Дмитрівської ОТГ має соціальне спрямування. Основним напрямом видатків бюджету є фінансування установ бюджетної сфери, а саме освіти. На найбільшу за обсягом видатків галузь – освіта, яка фінансується як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету, припадає приблизно 43% від усіх запланованих на 2019 рік видатків. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді є високою.

Структура видаткової частини бюджету згідно плану на 2019 рік за економічною класифікацією характеризується низькою питоною вагою капітальних видатків, адже на поточні видатки заплановано 99% бюджету.

У таблиці нижче наведено прогноз очікуваних видатків на 2019 рік згідно Додатку 2 до рішення сільської ради «Про сільський бюджет на 2019 рік» від 19 грудня 2018 №161<sup>51</sup>.

Таблиця 5. Видатки бюджету, тис. грн.

	Найменування видатків	План на 2019	Структура видаткової частини бюджету 2019 року %
0100	Державне управління	6 877,010	15,14
1000	Освіта	19 684,3	43,33
2000	Охорона здоров'я	2 981,8	6,56
3000	Соціальний захист та соціальне забезпечення	852,0	1,88
4000	Культура і мистецтво	2 071,151	4,56
5000	Фізична культура і спорт	0,0	0,00
6000	Житлово-комунальне господарство	1 501,0	3,30
7000	Економічна діяльність	2 700,0	5,94
8000	Інша діяльність	6,750	0,01
9000	Міжбюджетні трансферти	8 752,84	19,27
	Усього	45 426, 851	100,00

Складовою частиною видатків сільського бюджету є: видатки на утримання бюджетних установ та проведення заходів, що фінансуються через головного розпорядника сільського бюджету – Дмитрівську сільську раду. Резервний фонд у видатках на 2019 рік не заплановано.

#### Державне управління

Кошти передбачені на утримання апарату Дмитрівської сільської ради, яка є єдиним головним розпорядником коштів. Фінансуються видатки на заробітну плату, нарахування на заробітну плату, на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, на оприлюднення в засобах масової інформації регуляторних актів та рішень тощо. Питома вага у видатках на 2019 рік – 15,14%.

#### Освіта

Сільська рада за планом на 2019 рік як відповідальний виконавець здійснює фінансування надання дошкільної освіти.



2134додаток\_3\_.xlsx



---

Мережа дошкільних закладів, підпорядкованих сільській раді складають два ДНЗ: Дошкільний навчальний заклад «Івушка» та дошкільний навчальний заклад «Малятко». На утриманні даних закладів знаходиться 104 дітей. Середньорічна чисельність працівників становитиме 25,8 штатних одиниці, в тому числі педагогічних працівників – 9,95 штатні одиниці. Питома вага у видатках на 2019 рік – 7,5%.

Мережа загальноосвітніх закладів запланована до прийняття в комунальну власність ОТГ з 01 липня 2019 року (відповідно до рішення Дмитрівської сільської ради «Про прийняття закладів культури, освіти у власність територіальної громади Дмитрівської сільської ради» від 27 вересня 2018 року №67). Мережа загальноосвітніх закладів складатиме:

- Опорний навчальний заклад «Дмитрівська загальноосвітня школа I- III ст. ім. Т.Г.Шевченка» Знам'янської районної ради Кіровоградської області. Прогнозована кількість учнів – 242 особи. Середньорічна чисельність працівників становитиме 88,25 штатних одиниць, в тому числі педагогічних працівників – 20,25 штатні одиниці;

- Філія «Дмитрівська загальноосвітня школа I-III ст.» ОНЗ «Дмитрівська загальноосвітня школа I- III ст. ім. Т.Г.Шевченка» Знам'янської районної ради Кіровоградської області. Прогнозована кількість учнів – 165 осіб. Середньорічна чисельність працівників становитиме 18,50 штатних одиниць, в тому числі педагогічних працівників – 4,50 штатні одиниці.

- Філія Макариський навчально-виховний комплекс «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа I ступенів» ОНЗ «Дмитрівська загальноосвітня школа I-III ст. ім. Т.Г.Шевченка» Знам'янської районної ради Кіровоградської області. Прогнозована кількість учнів – 14 осіб.

По школах є потреба в оптимізації мережі на 2019 рік (після передання закладів в комунальну власність). Опорний навчальний заклад «Дмитрівська загальноосвітня школа I- III ст. ім. Т.Г.Шевченка» створений на підставі перспективного плану ОТГ з розрахунку більшої кількості населених пунктів Диківка та Іванківці не входять до ОТГ але входять до опорного закладу. Тому до розрахунків не включається.

Першими кроками оптимізації витрат стало скорочення у Філії Макариський навчально-виховний комплекс «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа I ступенів» ОНЗ «Дмитрівська загальноосвітня школа I-III ст. ім. Т.Г.Шевченка». Наразі у філії залишили 1-4 класи та садочок на 9 дітей; придбали шкільний автобус та здійснюють підвіз старших дітей з села Макарихи у Філію «Дмитрівська загальноосвітня школа I-III ст.» ОНЗ «Дмитрівська загальноосвітня школа I- III ст. ім. Т.Г.Шевченка».

Освітня субвенція на суму 16 290,3 тис грн повністю передається на утримання закладів освіти до Знам'янського районного бюджету, проте з липня 2019 року при прийнятті закладів має відбутись повернення частини невикористаних коштів. Питома вага у видатках на 2019 рік – 35,86%.

В рамках Програми соціально – економічного розвитку Дмитрівської сільської ради на 2019-2020 роки передбачено здійснення ремонтних робіт (перекриття даху, утеплення тощо) закладів освіти за рахунок сільського бюджету.

### **Соціальний захист та соціальне забезпечення**

Кошти спрямовуються на виконання Програми соціального захисту малозабезпечених верств населення Дмитрівської сільської ради на 2019 рік та на утримання на функціонування районного центру соціальних служб для молоді, соціальні програми у галузі сім'ї, жінок, молоді та дітей; функціонування територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) тощо.

### **Охорона здоров'я**

З сільського бюджету передається субвенція на комунальні послуги на первинну ланку; також за кошти громади фінансуються штатні одиниці лікар-стоматолог, медична сестра і лаборант.

---

Медична субвенція з державного бюджету в сумі 2 981,8 тис грн в повному обсязі передається на здійснення переданих видатків у сфері охорони здоров'я до бюджету міста Знам'янка. Питома вага у видатках на 2019 рік – 6,56%.

#### **Культура і мистецтво**

На 2019 рік передбачено фінансування діяльності 3-х бібліотек, забезпечення діяльності Дмитрівського, Макариського будинків культури та сільських клубів. Питома вага у видатках на 2019 рік – 4,56%

Мережа по закладах культури на 2019 рік залишається без змін. Планується оптимізація витрат по бібліотечних закладах шляхом скорочення 0,5 ставки бібліотекаря села Макариха (спеціаліст суміщатиме дві посади по 0,5 ставки – бібліотекаря та керівника драматичного гуртка).

#### **Фізична культура та спорт**

В бюджеті сільською ради на 2019 рік видатки сумі 242,0 тис грн передаються до Знам'янського районного бюджету на функціонування та навчально-тренувальну роботу дитячо-юнацької спортивної школи, проведення зборів та змагань, підтримка ФСТ "Колос".

#### **Житлово-комунальне господарство**

На 2019 рік 100% видатків направляються на виконання Програми благоустрою населених пунктів Дмитрівської сільської ради на 2019 рік. Питома вага у видатках на 2019 рік – 3,3%.

#### **Економічна діяльність**

В рамках видатків економічної діяльності передбачено:

- фінансування здійснення заходів із землеустрою в сумі 500,0 тис грн на виконання Програми розвитку земельних відносин на території Дмитрівської сільської ради на 2019 рік; питома вага у видатках на 2019 рік – 1,1%;
- утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури в сумі 2200,0 тис грн на виконання Програми облаштування дорожнього покриття щебенем, відсівом та капітальний і поточний ремонт доріг Дмитрівської сільської ради на 2019 рік; питома вага у видатках на 2019 рік – 4,8%.

#### **Інша діяльність**

Сільським бюджетом на 2019 рік передбачені видатки на фінансування природоохоронних заходів за рахунок цільових фондів (0,01% у структурі видаткової частини бюджету).

#### **Міжбюджетні трансферти**

На рівні сільського бюджету до бюджету Знам'янського району для забезпечення виконання делегованих повноважень фінансування бюджетних установ, які знаходяться на території сіл, що увійшли до складу об'єднаної громади та не передані ОТГ, визначено та передається обсяг трансфертів, що складає 19,27% видатків на 2019 рік.

За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету. Обслуговування коштів сільського бюджету в частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків не здійснювалось. Використовується лише безготівкова форма проведення видатків. Розміщення тимчасово вільних коштів бюджету на 2019 рік не передбачено.

#### **6.3.1. Прострочена кредиторська заборгованість бюджету**

Прострочена кредиторська заборгованість відсутня станом на 16.03.2019 року. Заборгованість за середньостроковими позичками відсутня станом на 16.03.2019 року.

#### **6.3.2. Бюджет розвитку**

Бюджет розвитку 2019 року у структурі надходжень спеціального фонду сільського бюджету не передбачений.

---

### 6.3.3. Паспорти бюджетних програм та їх фінансування

Основні регулюючі документи:

- ✓ Наказ МФУ від 02.08.2010 року №805 «Про затвердження основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів»;
- ✓ Наказ МФУ 26.08.2014 року № 836 «Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів»;
- ✓ Наказ МФУ від 10.12.2010 року № 1536 «Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм».

Застосовується програмно-цільовий метод складання і виконання бюджету Дмитрівської сільської ради. Паспорти на 2019 рік сформовано, затверджено розпорядженням сільського голови від 22 січня 2019 року №48 «Про затвердження паспортів бюджетних програм на 2019 рік». На веб-сайті громади оприлюднено.

Паспорти бюджетних програм склалися після набрання чинності рішення про бюджет згідно Правил, що затверджені Наказом Міністерства фінансів України 26.08.2014 року № 836 із змінами. Державна казначейська служба України здійснює платежі лише у разі наявності затвердженого в установленому порядку паспорта бюджетної програми.

Перелік паспортів:

1. КПКВК 0110150 «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад та їх виконавчих комітетів»;
2. КПКВК 0111010 «Надання дошкільної освіти»;
3. КПКВК 0113242 «Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення»;
4. КПКВК 0114030 «Забезпечення діяльності бібліотек»;
5. КПКВК 0114060 «Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів»;
6. КПКВК 0116030 «Організація благоустрою населених пунктів»;
7. КПКВК 0117130 «Здійснення заходів із землеустрою»;
8. КПКВК 0117461 «Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету»;
9. КПКВК 0118340 «Природоохоронні заходи за рахунок цільових фондів».

Характеристика паспортів бюджетних програм на 2019 рік:

- Обсяг бюджетних призначень, підстави для виконання бюджетної програми, мета та завдання бюджетної програми, напрями використання бюджетних коштів та результативні показники визначено по всіх паспортах;
- Цілі державної політики, на досягнення яких спрямована реалізація бюджетної програми визначені в усіх паспортах, окрім паспортів «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад та їх виконавчих комітетів» та «Природоохоронні заходи за рахунок цільових фондів»;
- Місцеві/регіональні програми, що виконуються – визначені у всіх в паспортах, окрім паспортів «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад та їх виконавчих комітетів», «Надання дошкільної освіти», «Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів», «Забезпечення діяльності бібліотек».

Паспорти на 2019 рік оприлюднені на сайті громади.

---

## 6.4. Висновки та рекомендації

### Висновки

До завершення періоду окремого виконання бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, функції місцевих фінансових органів здійснювали відповідні місцеві фінансові органи, створені до об'єднання територіальних громад та Дмитрівський сільський голова.

Звіти про хід та результати виконання бюджетів Дмитрівської та Макариської сільських рад в 2018 році подавались на розгляд сільської ради щоквартально протягом року за результатами відповідних звітних періодів.

Зміни до бюджету у вигляді рішень ради з додатками оприлюднюються на сайті. Громадськість про хід виконання бюджету шляхом оприлюднення на веб-порталі громади пояснювальних записок чи наочних матеріалів не інформується.

Бюджет Дмитрівської ОТГ має соціальне спрямування. Основним напрямом видатків бюджету є фінансування установ бюджетної сфери, а саме освіти. На найбільшу за обсягом видатків галузь – освіта, яка фінансується як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету, припадає приблизно 43% від усіх запланованих на 2019 рік видатків. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді є високою.

Структура видаткової частини бюджету згідно плану на 2019 рік за економічною класифікацією характеризується низькою питоною вагою капітальних видатків, адже на поточні видатки заплановано 99% бюджету.

Застосовується програмно-цільовий метод складання і виконання сільського бюджету. На веб-сайті громади оприлюднено паспорти на 2018 рік, на 2019 рік (не в окремій вкладці, а серед рішень відповідних сесій). Звіти про виконання бюджетних програм не оприлюднені. Усі паспорти сформовані із зазначенням обсягу бюджетних призначень, підстав для виконання бюджетної програми, мети та завдання бюджетної програми, напрямів використання бюджетних коштів та результативних показників бюджетної програми; більшість паспортів – із вказанням регіональних цілевих програм, які виконуються у складі бюджетної програми.

Титульні списки на проведення робіт не оприлюднюються.

Прострочена кредиторська заборгованість відсутня.

### Рекомендації

Ще раз звертаємо увагу на необхідність при складанні паспортів бюджетних програм дотримуватись Правил, що затверджені Наказом Міністерства фінансів України 29.12.2002 № 1098 із змінами. Також у якості допоміжних матеріалів наводимо навчальний модуль «Програмно-цільовий метод бюджетування на місцевому рівні», де викладені правила заповнення паспортів та звітів про виконання бюджетних програм за посиланням<sup>52</sup>. У якості прикладу заповнення показників паспорт управління житлово-комунального господарства Вознесенської ОТГ за напрямом «Організація благоустрою населених пунктів»<sup>53</sup> у навчальному модулі наведено приклади таких показників на слайдах 58-60.

Пропонуємо контролювати дотримання строків розміщення паспортів, змін до паспортів бюджетних програм на сайті ОТГ (бажано, в окремій вкладці, присвяченій бюджетним питанням). Головні розпорядники коштів мають оприлюднювати шляхом розміщення на своїх офіційних сайтах паспорти бюджетних програм на поточний бюджетний період включаючи зміни до паспортів бюджетних програм у 3-денний строк із дня затвердження таких документів.

---

<sup>52</sup> [http://koda.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/Navchalniy-modul-PCM\\_ostannya-redakciya.pdf](http://koda.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/Navchalniy-modul-PCM_ostannya-redakciya.pdf)

<sup>53</sup>

<https://docs.google.com/viewer?url=http%3A%2F%2Fvoz.gov.ua%2Fengine%2Fdownload.php%3Fid%3D1510%26area%3Dstatic%26viewonline%3D1>

---

Пропонуємо у середньостроковій перспективі (3-5 років) запровадити практику пооб'єктного оприлюднення витратків, тобто публічного оприлюднення інформації про витрати бюджетних коштів на кожен об'єкт фінансування. Це надасть можливість мешканцям ОТГ бачити на що витрачаються кошти бюджету, при бажанні оцінити рівень витрат фінансування. Приклади впровадження: місто Здолбунів, Рівненська область (частково, після активного тиску експертів громадського середовища та депутатів). Приклад, як висвітлюються пооб'єктні витратки: <http://zdolbunivcity.net/budivnytstvo-transportnoji-rozvyazky-hto-scho-i-za-skilky/> В Червонограді Львівської області фінансове управління щотижня оприлюднює інформацію про надходження до бюджету коштів в розрізі джерел та витрати пооб'єктно <http://www.chervonograd-city.gov.ua/mnow.php>

Також у середньостроковій перспективі пропонуємо запровадити мапування та аналогічні техніки візуалізації витрат в реальному часі. Тобто автоматичне нанесення на мапу як планових, так і фактичних показників витратків бюджету розвитку адміністративно-територіальної одиниці. Це надасть можливість для здійснення візуального контролю громадянами проведення робіт по ремонту будинків та інфраструктури, капітальному будівництву, озелененню та закупівлі обладнання в соціально значимих об'єктах. Таким чином реалізується можливість до проведення попереднього контролю – до того моменту, як гроші були витрачені, зняти ризики територіального дисбалансу розподілу ресурсів в межах громади та інших. Практика реалізації м.Рівне <http://infolight.org.ua/content/finansuvannya-kapitalnyh-vydatkiv-komunalnyh-zakladiv-osvity-mrivne-interaktyvna-karta> У прикладі присутні лише планові витрати і об'єкти, потрібно додаткове нанесення фактичних витрат, а також надання можливості порівняти відмінності від планових показників по сумах, термінам.

Пропонуємо на веб-сайті громади оприлюднювати затверджені кошториси у розрізі установ та сформовані бюджетні запити. Титульні списки на проведення робіт.

Також пропонуємо посилити участь громадськості на стадії виконання бюджету. А саме мешканці чи активісти громади можуть надати органам влади допомогу в моніторингу. Цього можна досягти через застосування наступних механізмів участі:

- ✓ громадські наглядові/моніторингові комітети або ради, які стежать за прогресом у впровадженні програм, що фінансуються із бюджету. Як і у випадку консультативних груп, політичний вплив цих комітетів залежить від їхнього статусу, чітких повноважень та певної технічної підтримки. Для роботи таких комітетів доступ та право на одержання додаткової інформації від відповідних підрозділів органів влади і установ є критично важливим. Ці комітети можуть здійснювати контроль, однак можуть також служити і посередниками між владою та громадськістю;
- ✓ опитування громадської думки та обстеження в разі потреби можна використовувати для моніторингу проміжного прогресу. Використання цього інструмента практикується громадськими моніторинговими комітетами.

На стадії розгляду звіту про виконання бюджету метою громадської участі є надання допомоги органам влади в оцінці результативності у порівнянні з плановими цілями, ефективності бюджетних витратків. Щорічні опитування, які базуються на однакових показниках результативності, можуть виявитися корисними при моніторингу прогресу за декілька років. Публічні слухання щодо бюджету зазвичай поєднують у собі звіт про результати минулого року та презентацію проекту бюджету на наступний рік. Громадяни можуть брати участь у засіданнях ради та комітетів, на яких розглядаються питання виконання бюджету за минулий рік.

Пропонуємо оприлюднювати титульні списки на проведення капітального та поточного ремонту, будівництва, реконструкції та благоустрою згідно Постанови КМУ від 21 жовтня 2015 р. № 835 «Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». Приклад оприлюднення наводимо за Вознесенської ОТГ за посиланням<sup>54</sup>.

---

<sup>54</sup> <http://voz.gov.ua/tituln-spiski-na-provedennya-robot.html>

---

## 7. Бухгалтерський облік, фінансова та бюджетна звітність<sup>55</sup>

### 7.1. Бухгалтерський облік

Бухгалтерський облік фінансово-господарських операцій ради здійснюється відділом планування, бухгалтерського обліку та звітності.

Бухгалтерський облік здійснюється відповідно до Закону України від 16.07.1999р. № 996-ХІУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Типового положення з бухгалтерської служби бюджетної установи, затвердженого постановою КМ України від 26.01.2011 № 59, положень Національних (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі (далі НП(С)БОДС), Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, які введені в дію наказом Міністра фінансів України від 31.12.2013 № 12033. Локальним нормативним документом, який регулює питання бухгалтерського обліку в установі є наказ про облікову політику. Форма бухгалтерського обліку – меморіально – ордерна.

Оформлення та подання первинних документів здійснюється у відповідності до вимог Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 року № 88.

Функції для роботи фінансово-економічного блоку розпорядника бюджетних коштів, аналітичні матеріали, обмін електронною інформацією з казначейством - програмне забезпечення АІС «Місцеві бюджети». Підключена система дистанційного обслуговування «Клієнт-Казначейство», в 2018 році активно не використовувалась. Підготовка та подання звітності з персоніфікованого обліку та іншої звітності відбувається із використанням ПЗ «М.Е.ДОС», ISPro – модуль зарплата.

### 7.2. Фінансова та бюджетна звітність

Органи Казначейства подають фінансовому відділу звітність про виконання місцевих бюджетів у встановлені строки та за встановленими Міністерством фінансів формами.

Фінансова звітність на веб-порталі громади не оприлюднюється. Звітність на єдиному веб-порталі використання публічних коштів e-data (<https://spending.gov.ua/>) за розпорядником Дмитрівська сільська рада опубліковані за період з III кв 2015 року по IV кв 2018 року.

### 7.3. Висновки та рекомендації

#### Висновки

Бухгалтерський облік фінансово-господарських операцій ради здійснюється відділом планування, бухгалтерського обліку та звітності. Бухгалтерський облік здійснюється відповідно до законодавчих вимог. Наказ про облікову політику прийнято. Фінансова звітність головного розпорядника коштів на веб-порталі громади не оприлюднюється. Звітність на e-data оприлюднюється.

#### Рекомендації

Пропонуємо розмістити на офіційному веб-сайті громади посилання на інформаційний портал e-data разом із коротким поясненням щодо можливостей пошуку звітності. Відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11.02.2015 р. № 183-VIII розпорядники, одержувачі бюджетних коштів, комунальні державні підприємства зобов'язані оприлюднювати на єдиному веб-порталі використання публічних коштів (<http://e-data.gov.ua>) інформацію про використання коштів.

За потреби, пропонуємо розширити застосування програмних засобів бухгалтерського обліку за допомогою ліцензованих та дозволених для використання бюджетними установами в Україні

---

програмних засобів. Наразі ринок пропонує такі альтернативні програми для ведення обліку бюджетними установами: програма «Дебет плюс» у конфігурації «Комплексний облік для бюджетних установ України», «FIT-Бюджет», «MASTER: Бухгалтерія для бюджетних установ».

## 8. Управління активами

Основні нормативні документи:

- ✓ Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»;
- ✓ Постанова КМУ від 23.05.12 р. № 513 «Порядок проведення інвентаризації земель»;
- ✓ Закон України від 18.02.16 р. № 1012-VIII «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо проведення земельних торгів»;
- ✓ Наказ Мінюсту N 127 від 24.05.2001 «Про затвердження Інструкції про порядок проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна»;
- ✓ Закон «Про оренду землі» від 06.10.1998 № 161-XIV;
- ✓ Закон України «Про приватизацію державного майна»;
- ✓ Закон України «Про оренду державного та комунального майна» від 10.04.1992 № 2269-XII;
- ✓ Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III;
- ✓ Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378-IV;
- ✓ Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства від 25.11.2016 за №489 «Порядок нормативної грошової оцінки земель населених пунктів»;
- ✓ Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації» від 17.06.2015 р. No 572;
- ✓ «Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. No 116;
- ✓ Положення «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. No88;
- ✓ Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» від 22.11.2004 р. No 732;
- ✓ «Методика оцінки майна», затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. No 1891;
- ✓ Наказ Міністерства фінансів України 02.09.2014 № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»;
- ✓ Наказ фонду державного майна від 31.12.2015 № 2075 «Про затвердження Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності».
- ✓ Закон України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» від 03.03.1998 № 147/98-ВР;
- ✓ Закон України «Про оренду державного та комунального майна» від 10.04.1992 № 2269-XII;
- ✓ Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18.01.2018 № 2269-VIII.

### 8.1. Система виявлення активів

На території громади не запроваджена система виявлення, взяття на облік та передачі у комунальну власність безхазяйного майна та відумерлої спадщини.

### 8.2. Система супроводу активів

Структура земельних ресурсів громади включає 25347,68 га сільськогосподарських земель, в тому числі 19528,7 га ріллі та 3829,9 га пасовищ. Рілля розподілена наступним чином:

Крупні с/г підприємства	11559,5 га	59,19%
Фермерські господарства	2565,9 га	13,14%
Особисті селянські господарства, громадяни, ФОП	4232,2 га	21,67%
Присадибні ділянки	272,7 га	1,40%

Передача земель сільськогосподарського призначення за межами громади у комунальну власність не проводилась, запланована на 2019 рік (запит до Держгеокадарстру поданий).

Генеральний план території Дмитрівської сільської ради датований 1973 роком, прийнято рішення сільської ради щодо оновлення в 2019 році, укладено відповідний договір (також встановлення меж). По інших населених пунктах громади строки оновлення не заплановані.

Діюча нормативна грошова оцінка земельних ділянок, розташованих в межах всіх населених пунктів громади (до об'єднання) проводилась на замовлення Дмитрівської сільської ради в 2012 році, відповідно потребує оновлення (заплановано на 2020 рік). Інвентаризація земельних ділянок не проводилась, планується до проведення в 2020 році.

На підставі рішення XV сесії Дмитрівської сільської ради VII скликання «Про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представників до спільної робочої групи» від 09 серпня 2017 року № 239 (Дмитрівської та Макариської рад). Була створена комісія з реорганізації Макариської сільської ради, яка виконала наступні заходи:

- провела повну інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів та розрахунків Макариської сільської ради з перевіркою їх фактичної наявності та документального підтвердження станом на 31.12.2018 р.;
- склала передавальний акту майна, активів та зобов'язань Макариської сільської ради Дмитрівській сільській раді.

Рішенням Дмитрівської сільської ради від 31 січня 2019 року №175 затверджений передавальний акт комісії з реорганізації юридичної особи Макариської сільської ради. Рішенням Дмитрівської сільської ради від 31 січня 2019 року №175 припинено юридичну особу – Макариську сільську раду шляхом її приєднання до юридичної особи – Дмитрівської сільської ради.

Інвентаризація майна комунального підприємства «Сількомунгосп» (ЄДРПОУ 31446423) не проводилась та до проведення в 2019 році не запланована.

Будівлі та споруди при інвентаризації як лишки не виявлені, відповідно їх незалежна оцінка суб'єктом оціночної діяльності не проводилась.

З метою впорядкування та обліку об'єктів комунальної власності Дмитрівської сільської ради, економічного та раціонального використання цих об'єктів, рішенням ради від 31 січня 2019 року № 177 затверджений Перелік об'єктів комунальної власності Дмитрівської сільської ради<sup>56</sup>. До переліку входять адміністративні будівлі органу місцевого самоврядування, приміщення в яких розміщені дошкільні навчальні заклади та заклади культури в селах Дмитрівка, Плоске, Веселий Кут, Гостинне та Макариха. Об'єкти комунальної власності на комерційній основі в оренду не передаються (формально з бібліотеками укладені договори оренди з річною оплатою 1,00 грн.)

### 8.3. Продаж комунального майна та землі

#### Комунальне майно





Нормативно-правові акти, які регулюють порядок приватизації об'єктів комунальної власності, відчуження майна комунальної власності шляхом викупу орендованого майна тощо, в ОТГ не приймалися. Аукціони щодо продажу вільного комунального майна не проводяться. Перелік об'єктів комунальної власності територіальної громади, які підлягають приватизації (відчуженню) у 2019 році, не затверджувався та не оприлюднювався.

### Земельні ділянки

Продаж земельних ділянок на території ОТГ в межах населених пунктів врегульований згідно Земельного кодексу України (стаття 128 «Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності громадянам та юридичним особам»). Окремий порядок з цього питання сільською радою не затверджувався.

Добір вільних земельних ділянок, формування переліку вільних земельних ділянок для продажу на конкурсних засадах не здійснювався.

### 8.4. Оренда комунального майна

Положення про порядок передачі в оренду комунального майна, що перебуває у власності територіальної громади не приймалось. Перелік нерухомого майна комунальної власності, яке може бути передано в оренду на конкурсних підставах не сформовано та не оприлюднено.

### 8.5. Оренда земельних ділянок

Порядок передачі земельних ділянок в оренду відбувається згідно ст. 124 Земельного Кодексу. З метою оперативного вирішення питань щодо земельних відносин, забезпечення ефективного використання земельного фонду ОТГ встановлені ставки оренди земельних ділянок.

На території ОТГ відбувається передача в оренду земельних ділянок, що перебувають у комунальній власності та не підлягають продажу на конкурентних засадах (земельних торгах), громадянам та юридичним особам на підставі рішень ради.

Порядок укладання договорів про оренду земельних ділянок відбувається згідно статті 124 Земельного Кодексу «Порядок передачі земельних ділянок в оренду». Зацікавлені особи звертаються до виконкому із заявою на ім'я сільського голови, земельним відділом готується проект договору, проект розглядається постійною комісією з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів, житлово - комунального господарства, будівництва, охорони навколишнього природного середовища та благоустрою населених пунктів та затверджується нею, після чого виноситься на затвердження ради. Укладаються довгострокові договори оренди з держреєстрацією (5-10 років).

Ведеться реєстр орендарів, з якими укладено договори оренди землі. На час складання звіту укладені договори оренди, облік яких ведеться у виконавчих органах ради відповідно до наступного шаблону:

Код КОАТУ	ОРЕНДАР	Дата заключення договору	Орендна плата % від НГО	Термін дії договору	Площа земельної ділянки	Кадастровий номер	Реєстраційний номер договору	Угіддя
3522200000	Фізична особа	договір оренди від 17.10.2016	10	10	0,0200	Для цілей звіту не застосовується	Для цілей звіту не застосовується	комерц.
3522200000	Фізична особа	договір оренди від 29.08.2017	10	10	0,0419			комерц.
3522200000	Фізична особа	договір оренди землі від 20.04.2015	10	5	0,0625			комерц.
3522200000	Фізична особа	договір оренди від 31.10.2017	10	5	0,0209			комерц.

---

## 8.6. Висновки та рекомендації

### Висновки

Нормативна основа роботи по виявленню безхазяйного нерухомого та рухомого майна у громаді не створена.

Генеральний план території Дмитрівської сільської ради датований 1973 роком, прийнято рішення сільської ради щодо оновлення в 2019 році. По інших населених пунктах громади строки оновлення не заплановані.

Діюча нормативна грошова оцінка земельних ділянок, датована 2012 р., відповідно потребує оновлення (заплановано на 2020 рік). Інвентаризація земельних ділянок не проводилась, планується до проведення в 2020 році. Повна інвентаризація комунального майна не проводилась, за виключенням інвентаризаційних заходів, проведених під час реорганізації Макариської сільської ради.

Перелік об'єктів для передачі в оренду комунального майна, перелік вільних земельних ділянок, які плануються до продажу на торгах, не сформовані та не оприлюднені.

Передача земель сільськогосподарського призначення за межами громади у комунальну власність не проводилась, запланована на 2019 рік.

Положення про порядок передачі в оренду комунального майна, що перебуває у власності територіальної громади не приймалось. Перелік нерухомого майна комунальної власності, яке може бути передано в оренду на конкурсних підставах не сформовано та не оприлюднено.

На території ОТГ відбувається передача в оренду земельних ділянок, що перебувають у комунальній власності та не підлягають продажу на конкурентних засадах (земельних торгах), громадянам та юридичним особам на підставі рішень ради. Ведеться реєстр орендарів, з якими укладено договори оренди земель комунальної власності.

### Рекомендації

Пропонуємо розглянути питання щодо створення Комісії по виявленню, обліку та передачі у комунальну власність безхазяйного майна на території ОТГ та розробити і затвердити Положення порядку виявлення, обліку та зберігання безхазяйного майна, прийняття цього майна до комунальної власності. У якості прикладу наводимо Положення<sup>57</sup>.

Пропонуємо затвердити рішенням ради розміри орендної плати за земельні ділянки в залежності від цільового призначення ділянки. Сформувані та оприлюднені наступні документи (приклад наводимо):

- ✓ Положення про порядок передачі в оренду комунального майна, що перебуває у власності територіальної громади<sup>58</sup>.

---

<sup>57</sup> <http://bogdanivska.gromada.org.ua/proekt-rishennya-pro-zatverdzhennya-poryadku-viyavlennya-vzyattya-na-oblik-zberezhennya-i-vikoristannya-bezhazyajnogo--majna-ta-vidumerloi-spadschini/>



положення.docx

- ✓ Методика розрахунку плати за оренду комунального майна, що належить до комунальної власності громади міста <sup>59</sup>; Методика розрахунку і порядку використання плати за оренду нерухомого майна, що належить до комунальної власності громади<sup>60</sup>;
- ✓ Орендні ставки за використання нерухомого комунального майна, Орендні ставки за використання цілісних майнових комплексів (Додаток до Методики);
- ✓ Типовий договір оренди<sup>61</sup>.

Для отримання фактичної інформації щодо використання земельних ресурсів громади необхідно проводити інвентаризацію землі. Метою інвентаризації земель є виявлення наявних земель, земельних ділянок та усіх підтверджуючих документів та приведення даних у відповідність із фактичним станом. З метою пошуку резервів для збільшення бази оподаткування пропонуємо розглянути питання проведення інвентаризації земель. За необхідністю залучати до процесу інвентаризації відповідні організації. За результатами проведення інвентаризації буде визначена земля, що не використовується/використовується не за призначенням, у розпорядженні громади буде наявна вся необхідна документація, що стосується земельних ділянок. Проведення інвентаризації дозволить проводити ефективну роботу з визначення та відшкодування збитків, заподіяних внаслідок невикористання земельних ділянок, самовільного зайняття земельних ділянок та використання земельних ділянок з порушенням законодавства (розглянуто нижче).

Інвентаризація землі має проводитись згідно наступних етапів:

1. затвердження рішення про проведення інвентаризації;
2. створення робочої групи чи комісії з інвентаризації;
3. проведення комісією перевірки усієї документації щодо власників земель, орендарів, наявності усіх договорів та умов їх підписання.

Пропонуємо розглянути питання щодо проведення інвентаризації активів ОТГ у середньостроковій перспективі. Для проведення інвентаризації активів ОТГ необхідно створити комісію по інвентаризації нерухомості, що знаходиться на території громади. В функціонал даної комісії повинно входити: 1) перевірка даних, що міститься в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та Реєстрі прав власності на нерухоме майно (наповнювало переважно БТІ) на їх повноту 2) повідомлення органів Державної фіскальної служби відносно виявлених об'єктів нерухомого майна (та їх власників), дані по яких відсутні в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Пропонуємо затвердити та оприлюднити на офіційному сайті громади перелік об'єктів комунальної власності, вільних земельних ділянок які можуть бути передані в оренду. Також розглянути питання (у разі наявності вільних площ та привабливості таких площ для інвесторів) надання бюджетними установами комунальної власності власних приміщень в оренду на конкурсних засадах.

Відповідно до діючого Наказу Фонду державного майна України №1420 від 29.09.2011 року «Про затвердження Положення про конкурсний відбір виконавців робіт із землеустрою» пропонуємо затвердити Положення про конкурсний відбір виконавців робіт із землеустрою. У якості



методика.doc

59



Методика 2016.doc

60



додаток до  
положення.docx

61

---

прикладу наводимо зазначене Положення<sup>62</sup>. Відповідно до Положення впровадити в роботу відбір виконавців робіт із землеустрою на конкурсній основі.

## 9. Аудит

Основні нормативні документи:

- ✓ наказ Міністерства Фінансів України від 04.10.2011 N 1247 Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту;
- ✓ постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади», від 26 вересня 2012 року № 887 «Про затвердження Типового положення про структурний підрозділ місцевої державної адміністрації».

### 9.1. Внутрішній аудит.

Згідно інформації, отриманої під час зустрічі з представниками фінансового відділу, внутрішній аудит у 2018 році не проводився.

### 9.2. Зовнішній аудит.

Центральним органом зовнішнього фінансового контролю з боку держави є Державна аудиторська служба України (ДАСУ). ДАСУ здійснює контроль за: цільовим, ефективним використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів; досягненням економії бюджетних коштів і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів; цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), отриманих під державні (місцеві) гарантії; дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів; дотриманням законодавства про публічні закупівлі; станом і достовірністю веденням бухгалтерського обліку, а також складенням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету; усуненням виявлених недоліків і порушень тощо.

У Кіровоградській області діє Управління Східного офісу ДАСУ, де можна отримувати інформацію щодо графіку майбутніх перевірок. За час існування Дмитрівської ОТГ перевірка ДАСУ не проводилась.

Незалежний зовнішній аудит не проводився, Планом соціально-економічного розвитку проведення аудиту також не передбачено.

### 9.1. Висновки та рекомендації

#### Висновки

Внутрішній аудит у 2018 році не проводився. Окремий структурний підрозділ, до повноважень якого віднесені питання внутрішнього контролю, не створений.

Зовнішній аудит (перевірка ДАСУ, незалежний зовнішній аудит) не проводились.

#### Рекомендації

Пропонуємо створити комісію з внутрішнього фінансового аудиту або незалежний підрозділ з аудиту та контролю (або окрему особу), визначити механізм призначення чи обрання



відповідальних за внутрішній контроль осіб. Затвердити Положення щодо роботи, розмістити Положення на офіційному веб-сайті громади. Запланувати та затвердити заходи щодо проведення внутрішнього аудиту, здійснювати моніторинг врахування рекомендацій за результатами проведення внутрішнього аудиту. Сформувати та оприлюднити План/графік проведення перевірок, звіти за результатами перевірок розмістити на офіційному сайті громади. У якості прикладу наводимо відповідні Положення, які були прийняті в областях<sup>63</sup>.

Пропонуємо також розглянути питання щодо застосування у середньостроковій перспективі ( 5 років) системи управління якістю ISO 9001:2000 в суб'єктах місцевого самоврядування – ДСТУ IWA 4:200.<sup>64</sup>

Пропонуємо популяризувати серед населення питання проведення громадської експертизи. Це дозволить посилити вплив громадян на реалізацію місцевих програм, впровадження заходів, підвищити прозорість діяльності місцевої влади. Пропонуємо застосовувати рекомендації КМУ керуватися органам місцевого самоврядування під час проведення громадської експертизи Порядком сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади (затверджений 5 листопада 2008 р. N 976), документ наводимо за посиланням<sup>65</sup>.

Згідно зазначеного Порядку орган виконавчої влади після надходження письмового запиту щодо проведення громадської експертизи:

- 1) видає у тижневий строк наказ (розпорядження) про проведення такої експертизи і заходів, пов'язаних з підготовкою матеріалів, із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові та посади особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за забезпечення взаємодії з інститутом громадянського суспільства, зміст якого доводить до відома інституту громадянського суспільства, що ініціює проведення громадської експертизи, протягом трьох днів з моменту його видання;
- 2) утворює у разі потреби робочу групу для підготовки матеріалів із залученням представників інституту громадянського суспільства, що ініціює проведення громадської експертизи;
- 3) розміщує у тижневий строк інформацію про надходження запиту щодо проведення громадської експертизи та заходи, здійснені органом виконавчої влади з метою сприяння її проведенню, на власному веб-сайті;
- 4) подає інституту громадянського суспільства матеріали або завірені в установленому порядку їх копії з урахуванням вимог та строку, визначених Законом України «Про інформацію».

## 10. Аналіз закупівель

Докладний аналіз закупівель територіальної громади викладено в окремому Додатку «Аналіз закупівельної діяльності Дмитрівської сільської ради Кіровоградської області (04365267)», який є невід'ємною частиною Звіту з оцінки управління фінансами об'єднаної територіальної громади.

### 10.1. Висновки та рекомендації

#### Висновки

В рамках підготовки цього звіту було проведено окреме ґрунтовне дослідження закупівельної діяльності Замовника – Дмитрівської сільської ради. Замовником розроблено весь необхідний пакет документів для здійснення закупівельної діяльності. Конфлікту інтересів під час обрання членів тендерного комітету не виявлено.



Аудит Сумська обл



Рівненська обл.pdf

63

<sup>64</sup> [http://despro.org.ua/media/articles/08\\_book\\_p\\_dga\\_c\\_brig\\_levich\\_cictema\\_upravl\\_nnya\\_y.pdf](http://despro.org.ua/media/articles/08_book_p_dga_c_brig_levich_cictema_upravl_nnya_y.pdf)

<sup>65</sup> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF>

---

Закупівлі плануються вчасно. Однак є випадки некоректного заповнення електронних форм.

Предмет закупівлі в загальному визначається правильно, але зустрічаються помилки визначення коду предмету закупівлі і об'єднання в один предмет закупівлі товарів, які необхідно було закупити за різними предметами.

Замовник здійснив дві процедури відкритих торгів, які були викликані змінами в галузі ринку електроенергії. Закупівлі не відбулись. Інших закупівель за процедурою відкритих торгів Замовником не проводилось.

Переговорних процедур замовником не здійснено.

Допорогових закупівель не проведено, хоча деякі закупівлі в планах зазначені як заплановані допорогові закупівлі, однак по факту проведені закупівлі шляхом звіту про укладений договір.

100 % здійснених закупівель, які відбулись є звітами про укладені договори.

Є неодноразові факти коли Замовник допустив уникнення відкритих торгів.

Велика кількість укладених договорів є низької якості. Замовник свідомо ставить себе у невідгідне положення за якого не зможе відстояти свої порушені права у суді у випадку неналежного виконання договорів.

Є факти укладення ризикових договорів. Такі договори або укладені наприкінці року, що ставить під сумнів можливість їх виконання. Або заплановані роботи з ремонту за погодних умов, які не дозволяють якісне виконання таких робіт. Вказане може свідчити про зловживання з приводу здійснення формальних закупівель.

Загальним висновком є те, що Замовник свідомо не бажає проводити конкурентні процедури закупівлі. З одного боку це призводить до порушень законодавства, з іншого боку Замовник неефективно витрачає бюджетні кошти.

### **Рекомендації**

Замовнику рекомендується змінити своє ставлення до здійснення конкурентних закупівель, в першу чергу до допорогових закупівель. Обов'язком влади є ефективне розпорядження бюджетними коштами. Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» закупівлі здійснюються за принципом максимальної економії та ефективності. Так, Законом передбачено, що обов'язкові конкурентні закупівлі (відкриті торги) здійснюються для товарів і послуг за сум, які дорівнюють або вище 200 тис. грн., а для робіт 1,5 млн. грн. Але багато рад, закупівлі яких не становлять сотні мільйонів гривень на рік прийняли необхідні відповідні рішення щодо зниження порогу. Замовником прийнято необхідний порядок про здійснення допорогових закупівель, але цим порядком не передбачено зниження порогу для обов'язкового здійснення конкурентних закупівель. Замовнику наполегливо рекомендується внести зміни у порядок та знизити пороги принаймні до 50 тис. грн. Беручи до уваги розмір здійснюваних закупівель порогову суму доречніше встановити у межах 20-30 тис. грн. Також варто зазначити, що в проекті змін до Закону буде введено нову процедуру – спрощена закупівля (дуже схожа на допорогову). Якщо Замовник наразі не почне проводити допорогові закупівлі, то після введення у Закон спрощеної процедури закупівлі буде дуже велика вірогідність того, що Замовником буде допущена численна кількість порушень. Не напрацювавши документальну базу та не отримавши досвіду проведення допорогових закупівель Замовник не встигне правильно опрацювати нові процедури.

Також особам, які здійснюють закупівлі рекомендується пройти онлайн та офлайн навчання із здійснення закупівель. В першу чергу рекомендується пройти навчання із закупівель на електронному ресурсі <https://prometheus.org.ua>.

Доречним буде розробка нових форми типових договорів, які б забезпечували відстоювання порушених прав у суді у випадку неналежного виконання договорів.

З приводу здійснення закупівель необхідно додатково звернути увагу на вимоги Порядку визначення предмету закупівель. Докладніше це розглянуто у розділі 2.2. Аналізу (див. додаток).

Необхідно звернути увагу Замовника на те, що внесенню в план (додаток до плану) підлягають всі закупівлі від 1 копійки. Ці закупівлі визначаються відповідно до предмету закупівлі. Тому необхідно звертати увагу на те, що розмір предмету закупівлі визначається за всіма закупівлями за цим предметом впродовж звітнього року. Тому, навіть якщо здійснюється невелика закупівля, то її необхідно внести в план. Якщо невеликій закупівлі передували закупівлі за цим предметом, що в сукупності становлять 50 тис. і більше, то необхідно оприлюднити звіт про укладений договір. Якщо

передували закупівлі за предметом вартість яких становить 200 тис. грн. для товарів і послуг та 1,5 млн. грн. для робіт, то необхідно проводити відкриті торги.

## 11. Матриця рекомендацій

Матриця рекомендацій містить стислий виклад рекомендацій, наведених до кожного розділу цього звіту. Приклади практик та документів, що мають на меті полегшити реалізацію наданих рекомендацій, наведені за посиланнями у виносках до кожного розділу в українській версії звіту.

Назва документів, процесів	Фактична діяльність	Документи, процедури, які відсутні	Рекомендації
<b>1. Загальна інформація про громаду</b>			
Стратегія розвитку громади  Програма СЕР  Місцеві програми	Програма соціально-економічного розвитку; 6 місцевих програм (оприлюднені на сайті)	Затверджена Стратегія розвитку громади; Громадські слухання ПСЕР (Програми соціально-економічного розвитку),  Перелік проектів на середньострокову перспективу;  Обговорення ПСЕР на поточний рік, звітування за виконанням програми.	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Розробити та затвердити Стратегію розвитку громади після роботи експертів зі стратегічного планування, в тому числі перелік проектів на середньострокову перспективу;</li> <li>✓ Проводити громадські слухання з виконання ПСЕР та обговорення ПСЕР на поточний рік, проводити звітування за виконанням програми ПСЕР та місцевих програм;</li> <li>✓ Оприлюднювати прогностичні та програмні документи соціально-економічного розвитку ОТГ та діючі місцеві програми у повному обсязі на окремій вкладці веб-сайту громади, звіти про виконання програм розміщувати у цій вкладці;</li> <li>✓ Прийняти до уваги при розробленні відповідних документів Методичні рекомендації щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади</li> </ul>
Менеджмент громади, комунікації з громадськістю	Затверджена структура виконавчих органів ради; Положення виконкому; Посадові інструкції;	Організаційна схема підпорядкування структурних підрозділів апарату ради;  Комунікаційна стратегія з громадськістю,  Оприлюднення положень структурних підрозділів,  Підтримка з боку Державного управління статистики  Посада інспектора праці	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Оприлюднити положення всіх структурних підрозділів виконавчих органів ради на сайті;</li> <li>✓ Розробити та оприлюднити комунікаційну стратегію з громадськістю;</li> <li>✓ Звертатись за платними офіційними даними органів державної статистики у розрізі населених пунктів або проводити соціологічні опитування, опитування суб'єктів підприємницької діяльності для отримання соціально-економічних показників розвитку громади;</li> <li>✓ Створити робочу групу з представниками статистики з метою збору та опрацювання статистичних даних, корегування даних щодо кількості населення;</li> <li>✓ Запровадити посаду інспектора праці (або покласти відповідні обов'язки на співробітників)</li> </ul>

Назва документів, процесів	Фактична діяльність	Документи, процедури, які відсутні	Рекомендації
Контроль за діяльністю КП  Оприлюднення звітності КП	-	Оприлюднення звітності КП,  Встановлення контрольних ключових показників діяльності КП	✓ Оприлюднювати: квартальну, річну фінансову звітність КП; Аудиторські висновки щодо річної фінансової звітності КП; ✓ Посилити контроль за діяльністю комунального підприємства, Встановити ключові показники діяльності КП
<b>2. Процес формування бюджету</b>			
Процес формування бюджету	Розпорядження голови ради про заходи щодо забезпечення складання проекту бюджету, прогноз,  Бюджетні запити	Заходи щодо наповнення бюджету, Інструкція з підготовки бюджетних запитів,  Бюджетний регламент,  Застосування ҐОБ	✓ Затвердити Інструкцію з підготовки бюджетних запитів та оприлюднити на сайті громади (бажано в окремій вкладці, присвяченій бюджету); ✓ Застосовувати методичні рекомендації щодо ҐОБ головними розпорядниками бюджетних коштів; ✓ Затверджувати План заходів щодо наповнення бюджету ОТГ; ✓ Розглянути та прийняти бюджетний регламент на прикладі Лисичанська; ✓ Оприлюднювати перелік інвестиційних проектів на веб сайті громади
Залучення громадськості, у т.ч. до бюджетного процесу	Оприлюднення рішень ради, виконавчого комітету, розпоряджень голови	Положення про громадський бюджет (Бюджет участі),  Проведення бюджетних слухань,  Місцеві нормативні акти щодо механізмів участі громадян в управлінні громадою (місцеві ініціативи, електронні петиції).  Оприлюднення протоколів взаємодії з населенням,  Візуалізація бюджету,  Оприлюднення всіх рішень ради, виконавчого комітету, розпорядження голови, проектів рішень, протоколів засідань постійних комісій щодо бюджетних питань в окремій вкладці на сайті громади  Пошук за реквізитами серед рішень ради,	✓ Оприлюднити на веб-сайті у розділі про бюджет бюджетні запити та затверджену інструкцію із складання бюджетних запитів, прогноз бюджету, загалом дублювати всі рішення ради, виконавчого комітету, розпорядження голови, проекти рішень, протоколи засідань постійних комісій щодо бюджетних питань; ✓ На постійній базі проводити: обговорення та фокус групи, проведення дискусій за круглим столом; громадські слухання проекту бюджету, виконання бюджету; опитування та обстеження громадської думки. Здійснювати збір пропозицій від громадян в період з 15 липня по 15 жовтня року, який передує року, на який планується бюджет. Всі засоби взаємодії з населенням закріплювати у вигляді протоколів; ✓ Розглянути та прийняти Положення про місцеві ініціативи, електронні петиції; ✓ Прийняти бюджет участі та провести заходи щодо популяризації бюджету участі серед населення; ✓ Всі документальні підтвердження взаємодії з населенням оприлюднювати на веб-сайті громади; ✓ Прийняти Положення щодо розміщення інформації про бюджет на офіційному сайті;



Назва документів, процесів	Фактична діяльність	Документи, процедури, які відсутні	Рекомендації
		виконавчого комітету, розпоряджень голови	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Приєднатися до використання бюджету для громадян;</li> <li>✓ Анонсувати завчасно на веб-сайті громади засідання постійних комісій, виконавчого комітету, ради.</li> </ul>
<b>3. Затвердження бюджету</b>			
Прийняття бюджету	<p>Попередній розгляд на профільній комісії та виконавчим комітетом проекту бюджету,</p> <p>Рішення про бюджет приймаються вчасно,</p>	Оприлюднення проекту бюджету разом із прогнозом бюджету, пояснювальною запискою, інвестиційними проектами	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Розміщувати проект рішення про бюджет за 20 днів до розгляду на сесії разом із всіма відповідними додатками, а також прогноз бюджету, пояснювальну записку, інвестиційні проекти на середньостроковий період</li> </ul>
<b>4. Збір доходів</b>			
Встановлення місцевих податків та зборів	<p>Консультації з громадськістю про місцеві податки та збори;</p> <p>Рішення, положення по кожному виду податку;</p> <p>Встановлено всі місцеві податки та збори окрім транспортного податку, збору за місця для паркування транспортних засобів й туристичного збору;</p> <p>Рішення ради про місцеві податки та збори оприлюднено;</p> <p>Рішення про встановлення місцевих податків та зборів приймаються щорічно;</p>	<p>Рішення ради про розмір орендної плати в залежності від основного цільового призначення земельних ділянок;</p> <p>Положення про пайову участь (після об'єднання)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Проводити щорічні консультації з громадськістю перед встановленням місцевих податків і зборів, оприлюднювати звіт про враховані та невраховані пропозиції від громадськості з обґрунтуванням підстав для неврахування отриманих пропозицій щодо проектів рішень про місцеві податки та збори на плановий рік;</li> <li>✓ Щорічно (до 15 липня кожного року) переглядати розміри ставок місцевих податків та зборів, що справляються в установленому ПКУ порядку;</li> <li>✓ Затвердити рішенням ради розміри орендної плати за земельні ділянки в залежності від цільового призначення ділянки;</li> <li>✓ Проводити інвентаризації земель з метою збільшення податкової бази;</li> <li>✓ Продовжувати роботу з землекористувачами щодо внесення змін до договорів оренди землі в зв'язку із проведенням індексації нормативної грошової оцінки, ставок та розміру орендної плати, з урахуванням зміни цільового призначення на підставі рішень ради;</li> <li>✓ Прийняти Положення про пайову участь (після об'єднання)</li> </ul>
Додаткові джерела залучення коштів	Доходи від оренди ком. майна (не ринкові умови)	<p>Кошти від розміщення рекламних носіїв,</p> <p>Перелік майна, яке може бути передано в оренду на конкурсних підставах,</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Налагодити моніторинг бази даних з ДФС;</li> <li>✓ Використовувати наявні можливості та подавати проекти для фінансування за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку;</li> <li>✓ Залучити кошти субвенцій: інфраструктурної та соціально-економічного розвитку територій;</li> <li>✓ Розглянути питання щодо додаткових можливостей</li> </ul>

Назва документів, процесів	Фактична діяльність	Документи, процедури, які відсутні	Рекомендації
		Перелік майна, яке може бути приватизоване  Доходи від оренди ком. майна (ринкові умови)  Кошти від пайової участі	надходження коштів від пайової участі у розвитку інфраструктури; ✓ Переліки комунального майна, яке може бути передано в оренду на конкурсних підставах чи приватизоване оприлюднити на офіційному веб-сайті; ✓ З метою забезпечення надходжень від частини чистого прибутку державних та комунальних підприємств, посилити встановлення контролю за діяльністю комунального підприємства
<b>5. Адміністрування доходів</b>			
Адміністрування доходів бюджету	Облік платників, аналіз сплати та дотримання зобов'язань по сплаті податків і зборів до бюджету	Спільна робоча група із представниками ДФС Спільна робоча група з легалізації найманої праці із державним інспектором з праці;	✓ Створити спільну робочу групу по наповненню бюджету із представниками ДФС; ✓ Впровадити порядок відшкодування збитків на прикладі відшкодування збитків, заподіяних внаслідок невикористання земельних ділянок, самовільного зайняття земельних ділянок та використання земельних ділянок з порушенням законодавства; ✓ Розглянути питання по створенню робочої групи та прийняти Положення ї для опрацювання збільшення надходжень по ПДФО; ✓ Створити спільну робочу групу з легалізації найманої праці із державним інспектором з праці, проводити перевірки
<b>6. Виконання бюджету</b>			
Виконання бюджету	Подання звітів про виконання бюджету раді раз на квартал;  Детальне заповнення за всіма паспортами переліків завдань, заходів та результативних показників	Пооб'єктне оприлюднення витратків,  Мапування та аналогічні техніки візуалізації витрат в реальному часі,  Затверджені кошториси, бюджетні запити на веб-сайті громади,  Оприлюднення титульних списків на проведення робіт,	✓ Оприлюднювати паспорти бюджетних програм на поточний бюджетний період (включаючи зміни до паспортів бюджетних програм) у 3-денний строк із дня затвердження таких документів і звіти про виконання паспортів бюджетних програм за звітний бюджетний період; ✓ Запровадити мапування та аналогічні техніки візуалізації витрат в реальному часі; ✓ Оприлюднювати затверджені кошториси у розрізі установ, на веб-сайті громади; ✓ Посилити участь громадськості на стадії виконання бюджету: надати доступ та право на одержання додаткової інформації від відповідних підрозділів органів влади і установ громадським наглядовим/моніторинговим

Назва документів, процесів	Фактична діяльність	Документи, процедури, які відсутні	Рекомендації
		Оприлюднення звітів про виконання паспортів	✓ комітетам або радам; проводити опитування громадської думки тощо; Оприлюднювати титульні списки на проведення капітального та поточного ремонту, будівництва, реконструкції та благоустрою.
7. Бухгалтерський облік, фінансова та бюджетна звітність			
Бухгалтерський облік, фінансова та бюджетна звітність	Наказ про облікову політику,  Звітність на e-data,  Подається звітність згідно чинного законодавства	Державна казначейська служба надає звіти про виконання бюджету,  Використання програмного забезпечення	✓ Розмістити на офіційному веб-сайті громади посилання на інформаційний портал e-data разом із коротким поясненням щодо можливостей пошуку звітності; ✓ Розширити використання на програмних продуктів в бухгалтерському обліку (з тих, які не знаходяться у санкційному списку).
8. Управління активами			
Об'єднання громад	Проводилась перевірка наявності і стану активів та зобов'язань, складались інвентаризаційні описи та передавальні акти	Оцінка майна установ при реорганізації	-
Безхазяйне майно	-	Систематична робота відносно виявлення безхазяйного нерухомого майна не проводиться;  Положення щодо порядку виявлення, обліку та зберігання безхазяйного майна, прийняття цього майна до комунальної власності	✓ Розробити і затвердити Положення щодо виявлення, обліку та зберігання безхазяйного майна, прийняття цього майна до комунальної власності
Інвентаризація землі	-	Повна інвентаризація землі	✓ Провести у 2010 році заплановану інвентаризацію земель громади
Нормативно-грошова оцінка землі	НГО 2012 року	Оновлення нормативної грошової оцінки населених пунктів ОТГ	✓ Провести у 2020 році заплановане оновлення НГО землі.
Земля (оренда, відчуження)	Реєстр договорів оренди,  Власний внутрішній облік землі	Конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності,  Земельні аукціони	✓ Затвердити рішенням ради встановлення розмірів орендної плати за земельні ділянки в залежності від цільового призначення ділянки; ✓ Використовувати у роботі порядок визначення та відшкодування збитків

Назва документів, процесів	Фактична діяльність	Документи, процедури, які відсутні	Рекомендації
		<p>Рішення ради, яке встановлює розміри орендної плати за земельні ділянки в залежності від цільового призначення ділянки,</p> <p>Оприлюднені переліки земельних ділянок, які можуть бути передані в оренду на конкурсних засадах,</p> <p>Перелік вільних земельних ділянок для інвестиційних проектів,</p> <p>Положення про конкурсний відбір виконавців робіт із землеустрою</p>	<p>на прикладі відшкодування збитків, заподіяних внаслідок невикористання земельних ділянок, самовільного зайняття земельних ділянок та використання земельних ділянок з порушенням законодавства;</p> <p>✓ Оприлюднити переліки земельних ділянок, які можуть бути передані в оренду на конкурсних засадах, перелік вільних земельних ділянок для інвестиційних проектів;</p> <p>✓ Затвердити Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності, виконавців робіт із землеустрою.</p>
<p>Комунальне майно (оренда, відчуження).</p> <p>Майно, відмінне від земельної ділянки</p>	Реєстр нерухомого майна комунальної власності	<p>Методика розрахунку і порядку використання плати за оренду майна,</p> <p>Перелік об'єктів комунальної власності, які підлягають приватизації,</p> <p>Повна інвентаризація комунального майна, у т.ч. комунальних підприємств,</p> <p>Реєстр нерухомого майна комунальної власності, яке надається на умовах оренди,</p> <p>Конкурси на право оренди майна</p>	<p>✓ Затвердити Положення про порядок передачі в оренду комунального майна та Методику розрахунку і порядку використання плати за оренду майна, Типовий договір оренди;</p> <p>✓ Запровадити надання приміщень в оренду на конкурсних підставах;</p> <p>✓ Перелік майна, яке може бути передане в оренду оприлюднити на веб-сайті;</p> <p>✓ Створити комісію по інвентаризації нерухомості, що знаходиться на території громади. Здійснити перевірку даних, що містяться в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та Реєстрі прав власності на нерухоме майно; повідомити органи ДФС відносно виявлених об'єктів, дані по яких відсутні в реєстрі речових прав на нерухоме майно.</p>
<b>9. Аудит</b>			
Внутрішній аудит	-	Проведення внутрішнього аудиту,	✓ Створити комісію з внутрішнього фінансового аудиту, затвердити положення щодо роботи комісії,

Назва документів, процесів	Фактична діяльність	Документи, процедури, які відсутні	Рекомендації
		ISO 9001:2009	розмістити положення про комісію та склад комісії на офіційному веб-сайті громади; ✓ Сформувати, затвердити та оприлюднити план проведення перевірок; ✓ Проводити аудит фінансової звітності комунальних установ. Вжити заходи для покращення фінансового результату; ✓ Застосовувати у середньостроковій перспективі системи управління якістю ISO 9001:2000 в суб'єктах місцевого самоврядування – ДСТУ IWA 4:200.
Зовнішній аудит	-	-	✓ Популяризувати серед населення проведення громадської експертизи; ✓ Запланувати у середньостроковій перспективі (3-5 років) проведення незалежного зовнішнього аудиту
<b>10. Аналіз закупівель</b>			
Закупівельна діяльність замовника	Створено тендерний комітет, затверджено положення.	-	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Здійснювати закупівлі лише у разі їх наявності у річному плані чи додатку до річного плану закупівель;</li> <li>✓ Особам, які здійснюють закупівлі рекомендується пройти онлайн та офлайн навчання із здійснення закупівель;</li> <li>✓ Уникати можливих конфліктів інтересів;</li> <li>✓ Уважно обирати тип процедур, зокрема без необхідності не використовувати переговорну процедуру за нагальної потреби;</li> <li>✓ Стежити за термінами публікації звітів при здійсненні допорогових закупівель та правильним заповненням звітів;</li> <li>✓ Вірно обирати процедуру закупівлі, щоб не було випадків уникнення процедури відкритих торгів;</li> <li>✓ При проведенні допорогових закупівель вчасно публікувати договори з усіма додатками;</li> <li>✓ Рекомендується встановити порогову суму для обов'язкового проведення конкурентних допорогових закупівель в межах 20-30 тис. грн.</li> </ul>